

Ενδυνάμωση της ΕΕΚ μέσω καινοτόμων και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακών προσεγγίσεων

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 1

Εγχειρίδιο:

Ανάλυση του πεδίου δράσης
«VELA» και Εκμετάλλευση των
καλύτερων πρακτικών

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΕΑΚΕΑ). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΕΑΚΕΑ δεν μπορούν να

Άδεια αντιγραφής: Κανένα μέρος του παρόντος εγγράφου δεν επιτρέπεται να αντιγραφεί, να αναπαραχθεί ή να τροποποιηθεί ολόκληρο ή εν μέρει για οποιονδήποτε σκοπό χωρίς γραπτή άδεια από την κοινοπραξία VELA. Εκτός από αυτή τη γραπτή άδεια αντιγραφής, αναπαραγωγής ή τροποποίησης ολόκληρου ή μέρους του παρόντος εγγράφου, πρέπει να αναφέρεται σαφώς η αναγνώριση των συγγραφέων του εγγράφου και όλα τα ισχύοντα τμήματα της ειδοποίησης περί πνευματικών δικαιωμάτων. Όλα τα δικαιώματα διατηρούνται.

Επιφύλαξη σχετικά με τις αλλαγές: Όλες οι πληροφορίες, το περιεχόμενο, οι σύνδεσμοι ή άλλα μηνύματα μπορούν να τροποποιηθούν από τους συντάκτες, ανά πάσα στιγμή χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση ή εξήγηση. Ωστόσο, όλα τα μέλη της κοινοπραξίας θα πρέπει να ενημερώνονται.

Πνευματικά δικαιώματα

© Copyright 2022

Έργο VELA

Ενδυνάμωση της ΕΕΚ μέσω καινοτόμων και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακών προσεγγίσεων

Αριθμός έργου:

2021-1-IT01-KA220-VET-000032964

Κοινοπραξία έργου:

Συντονιστής - LP: I.E.R.F.O.P. ONLUS

Εταίρος - E1: PCX COMPUTERS & INFORMATION SYSTEMS LTD (PCX)

Εταίρος - E2: ORANGE HILL Sp. z o.o

Εταίρος - E3: CENTRUL PENTRU PROMOVAREA INVATARII PERMANENTE TIMISOARA ASOCIATIA

Εταίρος - E4: PRISM IMPRESA SOCIALE S.R.L.

Εταίρος - E5: UNIVERSIDAD DE ALCALA

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	6
ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ VELA	8
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.....	8
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ.....	12
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ.....	16
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ.....	19
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	22
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ VELA	24
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ	24
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ.....	26
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	28
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	32
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	34
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΠΕΝΤΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΘΝΗ	37
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	37
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	39
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ	42
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.....	44
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	47
ΈΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ	49
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	52
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	53
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	54

Εισαγωγή

Η Διακρατική Έκθεση περιλαμβάνει συγκεκριμένες προτάσεις, συστάσεις και κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη μιας φιλικής προς το χρήστη δέσμης μέτρων.

Το σοκ της κρίσης COVID-19 στην εκπαίδευση ήταν άνευ προηγουμένου. Έχει γυρίσει το ρολόι πίσω στην επίτευξη των διεθνών στόχων για την εκπαίδευση και έχει πλήξει δυσανάλογα τους πιο ευάλωτους. Σύμφωνα με το έγγραφο "UN - Policy Brief: Education during Covid-19 and beyond" περισσότεροι από 1,5 δισεκατομμύριο μαθητές σε ολόκληρο τον πλανήτη πλήττονται ή έχουν πληγεί από έλλειψη εκπαιδευτικής σημασίας λόγω της πανδημίας COVID-19. Ωστόσο, τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) επηρεάζονται μοναδικά και έχουν λάβει περιορισμένη προσοχή σε σύγκριση με άλλα τμήματα του εκπαιδευτικού συστήματος και συχνά θεωρείται ότι έχουν χαμηλότερο κύρος. Ενώ για τα γενικά σχολεία, οι κυβερνήσεις έχουν υιοθετήσει πρωτόκολλα που επιτρέπουν στους μαθητές να επιστρέψουν στο σχολείο, στον τομέα της ΕΕΚ υπάρχει μια επικίνδυνη απροσεξία. Υπάρχει μια τεράστια ποικιλία εργαλείων που είναι διαθέσιμα στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές για να δημιουργήσουν το δικό τους μαθησιακό υλικό και περιβάλλοντα, αλλά τα περισσότερα από αυτά δεν είναι ειδικά για την ΕΕΚ.

Το έτοιμο υλικό με περιεχόμενο ειδικά για την ΕΕΚ είναι πολύ λιγότερο ανεπτυγμένο. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα εργαλεία που παρέχονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς επικεντρώνονται αποκλειστικά σε θεωρητικές γνώσεις. Υπάρχει ο κίνδυνος οι εκπαιδευόμενοι της ΕΕΚ να βρεθούν σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με τους εκπαιδευόμενους άλλων εκπαιδευτικών κατευθύνσεων, καθώς περισσότερες προσπάθειες καταβάλλονται στα γενικά σχολικά μαθήματα. Αυτή η εξαιρετική κατάσταση αποτελεί ευκαιρία για τους παρόχους ΕΕΚ και τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν τις ψηφιακές τους ικανότητες.

Το έργο **VELA** (Ενδυνάμωση της ΕΕΚ μέσω καινοτόμων και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακών προσεγγίσεων), (αρ. έργου 2021-1-IT01-KA220-VET-000032964) που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+, έχει ως στόχο να παρουσιάσει τις τρέχουσες και μελλοντικές μορφές των μεθόδων ψηφιακής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων μέσω ψηφιακών εργαλείων σε δυνητικούς και υφιστάμενους επαγγελματίες της αγοράς και να συζητήσει τα κενά σε αυτούς τους τομείς και τις ανάγκες των ομάδων-στόχων στις χώρες-εταίρους και την ΕΕ.

Ο γενικός στόχος του έργου είναι η οικοδόμηση μιας πιο βιώσιμης και ανθεκτικής κοινωνίας στην ΕΕ, ενισχύοντας την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης μετά την κρίση COVID-19 και υποστηρίζοντας την καινοτομία και την ένταξη ευάλωτων ομάδων.

Το έργο θέλει να υποστηρίξει τους παρόχους ΕΕΚ να αντιμετωπίσουν τις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής νέων και πιο συναφών προσεγγίσεων διδασκαλίας και μάθησης και να ενισχύσει τις ευάλωτες ομάδες στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που παρουσιάζει η πρόσφατη ξαφνική στροφή προς τη διαδικτυακή και εξ αποστάσεως μάθηση, προωθώντας παράλληλα τις ίσες ευκαιρίες και την πρόσβαση σε όλους.

Μεθοδολογία

Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, όλα τα ευρωπαϊκά έθνη αναγκάστηκαν να δώσουν απαντήσεις που θα μετριάσουν τις επιπτώσεις της κρίσης στον τομέα της εκπαίδευσης που προκάλεσε η πανδημία. Ο κόσμος της εκπαίδευσης υπέστη σημαντικές καθυστερήσεις, αλλά δεν σταμάτησε χάρη στην παρέμβαση πολλών τοπικών φορέων που προσπάθησαν να βρουν καινοτόμες λύσεις σε ένα πρόβλημα που δεν είχε αντιμετωπιστεί ποτέ στο πρόσφατο παρελθόν. Δεδομένης της τεράστιας κλίμακας της κρίσης και της ταχείας εξάπλωσης των τοπικών πρωτοβουλιών, ήταν δύσκολο να παρακολουθήσουμε όλες τις δράσεις που επέτρεψαν τη συνέχιση της εκπαίδευσης στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Για το λόγο αυτό, σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να παρουσιάσει συλλογικά τις τρέχουσες και μελλοντικές μορφές των μεθόδων ψηφιακής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων μέσω ψηφιακών εργαλείων σε δυνητικούς και υφιστάμενους επαγγελματίες της αγοράς και να συζητήσει τα κενά σε αυτούς τους τομείς και τις ανάγκες των ομάδων-στόχων στις χώρες-εταίρους και την ΕΕ.

Οι **ομάδες-στόχοι** που εξετάστηκαν για την ανάπτυξη αυτής της ανάλυσης χαρακτηρίζονται από:

- ▲ Εκπαιδευτικοί, συντονιστές και πάροχοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι οποίοι οδηγούνται από την ανάγκη να ενισχύσουν τις ψηφιακές τους ικανότητες προκειμένου να διευκολύνουν τη συμμετοχή ευάλωτων ομάδων στην εκπαιδευτική διαδικασία,
- ▲ Διαχειριστές έργων, κοινοτικοί ηγέτες, εκπαιδευτές και κοινωνικοί λειτουργοί που ενδιαφέρονται να βελτιώσουν την ικανότητά τους στη χρήση καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων για την αύξηση της ποιότητας της διαδικτυακής εκπαίδευσης.

Αυτό το αποτέλεσμα αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο θα βασιστούν τα ακόλουθα αποτελέσματα του έργου. Ειδικότερα, **το παρόν εγχειρίδιο θα συγκεντρώσει κυρίως πληροφορίες σχετικά με:**

- ▲ Ευρωπαϊκή και διεθνής έρευνα/μελέτη περίπτωσης σχετικά με τις μεθόδους ψηφιακής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και τις επικυρωμένες βέλτιστες πρακτικές,
- ▲ Ευρωπαϊκή και διεθνής έρευνα/μελέτη περίπτωσης σχετικά με τα οφέλη της διαδικτυακής μάθησης και της ένταξης μέσω καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων,

- ▲ την άμεση συμβολή των παρόχων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης προέκυψε από τις απαντήσεις τους στην έρευνα, οι οποίες είχαν προηγουμένως διαγραφεί από την εταιρική σχέση του έργου.

Το παρόν αποτέλεσμα επικεντρώνεται ειδικά στις ήδη αναπτυγμένες μεθοδολογίες και εφαρμογές διαδικτυακής μάθησης, προκειμένου να υπάρχει ένα επικυρωμένο σημείο εκκίνησης για τον καθορισμό και την ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς για τη διδασκαλία/μάθηση. Η έρευνα θα διεξαχθεί σε ένα ευρύ φάσμα, προσπαθώντας να φέρει καινοτόμες ιδέες και καλές πρακτικές όχι μόνο από τις χώρες-εταίρους αλλά από όλα τα ευρωπαϊκά έθνη.

Οι πόροι έχουν σχεδιαστεί για αυτόνομη χρήση από εκπαιδευτές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που ασχολούνται με εκπαιδευόμενους που έχουν ανάγκη και θα έχουν σιωπηρή δυνατότητα μεταφοράς σε τυπικά, μη τυπικά και άτυπα περιβάλλοντα μάθησης, επομένως ακόμη και πέρα από το ερευνητικό πεδίο για το οποίο σχεδιάστηκαν.

Ως πρώτο σημείο, η έρευνα αναλύει τα προγράμματα, τα συστήματα και τα εργαλεία επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε κάθε μέρος της χώρας, προσπαθώντας να εστιάσει στις εθνικές δυσκολίες που αντιμετώπισε το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19.

Σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη. Ανάλυση των πέντε χωρών του έργου VELA

Ανάλυση της Ιταλίας

Όλες οι οντότητες του ιταλικού εκπαιδευτικού συστήματος που μπορούν να αναχθούν στην ευρωπαϊκή έκφραση VET παρουσιάζονται ως άθροισμα στοιχείων που είναι δύσκολο να αναχθούν σε οργανικό σχεδιασμό, ούτε από την άποψη του μορφωτικού μοντέλου, ούτε από εκείνη που καθορίζει τους δεσμούς μεταξύ επαγγελματικών αναφορών και εκπαιδευτικών αναφορών, ούτε από τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζονται και επιδιώκονται εκπαιδευτικοί, πολιτιστικοί και επαγγελματικοί στόχοι που αφορούν ειδικά αυτόν τον τομέα. Στη δομή του ιταλικού συστήματος τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούμε να εντοπίσουμε τέσσερις μεγάλες συνιστώσες.

Η τεχνική εκπαίδευση είναι η πιο σχετική, αυτή που προτείνεται κυρίως ως μια ιδιαίτερη πτυχή του ιταλικού πλαισίου, το οποίο παρουσιάζει, παράλληλα με έναν αριθμό ένδοξων ιδρυμάτων και ισχυρής τεχνικής παράδοσης με την ορθή έννοια, μια περιοχή ιδρυμάτων που χαρακτηρίζεται έντονα από μια εγκυκλοπαιδική πολιτιστική προσέγγιση.

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είχε την πρόθεση να παρέχει λειτουργικά πλαίσια στη βιομηχανία, αλλά αυτό στη συνέχεια χαρακτηρίζεται ως το "δημοφιλές σχολείο" στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Η συνιστώσα της Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης, η οποία παρουσιάζεται έντονα διαφοροποιημένη τόσο ως προς το είδος της παρέμβασης (υπάρχει ένας τομέας με έντονο χαρακτήρα "επαγγελματικής εκπαίδευσης" από εκπαιδευτικά ιδρύματα με παιδαγωγικές και οργανωτικές-δομικές δεξιότητες, εκτός από έναν άλλο με πιο φροντιστικό χαρακτήρα, που στοχεύει στην ανάκαμψη των εφήβων που βρίσκονται σε δυσκολία και δυσφορία), όσο και ως προς τις περιοχές (η παρουσία αυτού του υποσυστήματος είναι καλιεργημένη στο Βορρά και σε μέρος του Κέντρου, ενώ στη Νότια Ιταλία παρατηρείται μια διαδικασία κλεισίματος των υφιστάμενων διαδρομών τα τελευταία χρόνια)

Η συνιστώσα της μαθητείας - ενώ αντιπροσωπεύει μια συνιστώσα του σωστού καθήκοντος εκπαίδευσης και κατάρτισης - δεν αντιπροσώπευε ποτέ, είτε από ποιοτική είτε από ποσοτική άποψη, ένα συγκεκριμένο μοντέλο κατάρτισης.

Το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνει:

1. προσχολική εκπαίδευση (επίπεδο ISCED 0)
2. integrated primary and lower secondary education (ISCED levels 1 and 2)
3. upper secondary education (ISCED level 344, also called second cycle of education);
4. post-secondary education (IFTS- only vocational – ISCED level 453, EQF 4);
5. higher education (ISCED level 453, EQF 5 for higher technical programmes), ISCED level 667, EQF 6, ISCED levels 667-767 EQF 7, ISCED level 768-864, EQF 8). Pre-school education is not compulsory and is provided by educational services for children aged less than three years operated by the regions, whereas for ages 3-6 is available at pre-primary schools which operate under the responsibility of the education ministry.

Η υποχρεωτική εκπαίδευση αρχίζει στην ηλικία των 6 ετών και διαρκεί 10 χρόνια έως τα 16 έτη. Καλύπτει ολόκληρο τον πρώτο κύκλο εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δύο έτη του δεύτερου κύκλου - ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

Τα δύο τελευταία έτη της υποχρεωτικής εκπαίδευσης μπορούν να παρακολουθηθούν είτε σε σχολείο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είτε στο πλαίσιο του περιφερειακού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφέρει τόσο γενικά όσο και επαγγελματικά (τεχνικά και επαγγελματικά) προγράμματα. Η διάρκεια των σπουδών είναι πέντε έτη. Στο τέλος της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές που επιτυγχάνουν στις τελικές εξετάσεις, λαμβάνουν πιστοποιητικό που τους δίνει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Τα ακόλουθα ιδρύματα προσφέρουν εκπαίδευση σε ανώτερο επίπεδο:

1. πανεπιστήμια (συμπεριλαμβανομένων των πολυτεχνείων),
2. ιδρύματα υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης σε τέχνες, μουσική και χορό (Afam),
3. ανώτερες σχολές γλωσσικών διαμεσολαβητών (SSML),
4. ανώτερα τεχνικά ινστιτούτα (ITS).

Η πρόσβαση στα πανεπιστήμια, στα ιδρύματα υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στις τέχνες, τη μουσική και το χορό και στις ανώτερες σχολές για τα προγράμματα γλωσσικών διαμεσολαβητών είναι αποκλειστικά για μαθητές με απολυτήριο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το υπουργείο Παιδείας και τα επιμέρους ιδρύματα καθορίζουν ειδικές προϋποθέσεις για την εισαγωγή.

Τα μαθήματα στα ανώτερα τεχνικά ινστιτούτα είναι προσβάσιμα σε μαθητές με απολυτήριο ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και σε μαθητές που έχουν παρακολουθήσει τετραετή περιφερειακά επαγγελματικά μαθήματα, ακολουθούμενα από ένα επιπλέον μονοετές μάθημα στο σύστημα ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα ανώτερα τεχνικά ινστιτούτα προσφέρουν προγράμματα πτυχίου σύντομου κύκλου, σύμφωνα με τη δομή της Μπολόνια.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφέρονται τα ακόλουθα προγράμματα ΕΕΚ:

- ✦ πενταετή προγράμματα (επίπεδο 4 του EQF) σε τεχνικές σχολές που οδηγούν σε διπλώματα τεχνικής εκπαίδευσης- σε επαγγελματικές σχολές που οδηγούν σε διπλώματα επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τα προγράμματα συνδυάζουν τη γενική εκπαίδευση και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και μπορούν επίσης να παρέχονται με τη μορφή εναλλακτικής κατάρτισης. Οι απόφοιτοι έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- ✦ τριετή προγράμματα που οδηγούν σε επαγγελματικά προσόντα (επίπεδο EQF 3),
- ✦ τετραετή προγράμματα που οδηγούν σε επαγγελματικό δίπλωμα τεχνικού (επίπεδο EQF 4).

Στο μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση προσφέρεται ως ανώτερη τεχνική εκπαίδευση για τους αποφοίτους πενταετών προγραμμάτων ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή τετραετών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που έχουν επιτύχει σε εισαγωγικές εξετάσεις:

Ανώτερη τεχνική εκπαίδευση και κατάρτιση:

- ✦ μονοετή μεταδευτεροβάθμια μη ακαδημαϊκά προγράμματα που οδηγούν σε πιστοποιητικό υψηλής τεχνικής εξειδίκευσης (EQF επίπεδο 4),
- ✦ προγράμματα ανώτερων τεχνικών ινστιτούτων: διετή έως τριετή μεταδευτεροβάθμια μη ακαδημαϊκά προγράμματα που οδηγούν σε δίπλωμα τεχνικής εξειδίκευσης υψηλού επιπέδου (επίπεδο EQF 5).

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για ενήλικες προσφέρεται από διάφορους δημόσιους και ιδιωτικούς παρόχους. Περιλαμβάνει προγράμματα που οδηγούν σε τίτλους επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να εξασφαλίζονται ευκαιρίες εξέλιξης για τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση. Τα προγράμματα αυτά παρέχονται από επαρχιακά κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων που υπάγονται στο υπουργείο Παιδείας.

Η συνεχιζόμενη ΕΕΚ απευθύνεται κυρίως σε εργαζόμενους. Οι περισσότεροι πόροι για τη συνεχιζόμενη κατάρτιση έχουν σχεδιαστεί και διαχειρίζονται από τις περιφέρειες και τις αυτόνομες επαρχίες (οι οποίες χρησιμοποίησαν κυρίως τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου ως πηγή) και τους κοινωνικούς εταίρους (μέσω των διεπαγγελματικών ταμείων).

Τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης επιδιώκουν τρεις στόχους:

1. τη διατήρηση/αναβάθμιση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων,
2. εταιρική ανταγωνιστικότητα και καινοτομία,
3. υποχρεωτική κατάρτιση.

Η υποχρεωτική κατάρτιση περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα που σχετίζονται με ειδικές απαιτήσεις της εργασίας, για τα οποία ο εργοδότης πρέπει να διασφαλίσει ότι ο εργαζόμενος έλαβε κατάλληλη κατάρτιση προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις συνθήκες του χώρου εργασίας. Πρόκειται για υποχρεωτική κατάρτιση στο χώρο εργασίας (υποχρεωτική για τον εργοδότη από το νόμο, για όλους τους εργαζόμενους σε ορισμένα επαγγέλματα, π.χ. υγεία και ασφάλεια). Υπάρχουν επίσης ορισμένα υποχρεωτικά από το νόμο μαθήματα κατάρτισης για ορισμένες επικίνδυνες ή δυνητικά επικίνδυνες εργασίες (π.χ. οδήγηση ανυψωτικού μηχανήματος), κατάρτιση για προληπτικές υπηρεσίες (π.χ. οι γιατροί εργασίας μπορεί να υποχρεούνται από το νόμο να κάνουν κάποια κατάρτιση τακτικά, καθώς και για τους εργαζόμενους στον τομέα των τροφίμων όσον αφορά τη συμμόρφωση με το πρωτόκολλο τροφίμων Ανάλυσης Κινδύνων και Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου (HACCP), κατάρτιση για τους εκπροσώπους ασφαλείας που ασχολούνται με ζητήματα επαγγελματικής ασφαλείας και υγείας σε επίπεδο επιχείρησης και κατάρτιση για μέτρα πρώτων βοηθειών (από το νόμο, ένας ορισμένος αριθμός ατόμων πρέπει να είναι σε θέση να προσφέρουν πρώτες βοήθειες), κατάρτιση για τους εργαζόμενους για την προστασία του εαυτού τους και των άλλων (π.χ. ασκήσεις πυρόσβεσης). Οι δικαιούχοι μπορούν να αποκτήσουν επίσημα προσόντα.

Ανάλυση της Ισπανίας

Σύμφωνα με την ισπανική νομοθεσία (νόμος 5/2002), η ΕΕΚ ορίζεται ως "το σύνολο των δραστηριοτήτων κατάρτισης που προετοιμάζουν τα άτομα για εξειδικευμένη απόδοση σε διάφορα επαγγέλματα, πρόσβαση στην απασχόληση και ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή. Καλύπτει τα προγράμματα κατάρτισης που περιλαμβάνονται στην αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (IVET) και στη συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (CVET), ώστε να καταστεί δυνατή η εξειδίκευση, η αναβάθμιση και η επανεκπαίδευση. Η αρχική ΕΕΚ (IVET) απευθύνεται κυρίως σε νέους, αν και είναι επίσης ανοικτή σε ενήλικες που επιθυμούν να αποκτήσουν προσόντα. Η επαγγελματική κατάρτιση για την απασχόληση προσφέρεται τόσο σε εργαζόμενους όσο και σε ανέργους. Το Υπουργείο Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης και το Υπουργείο Εργασίας, Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ασφάλισης είναι υπεύθυνα για το σύστημα ΕΕΚ στην Ισπανία.

Η εκπαίδευση που προσφέρεται από την πρώιμη παιδική ηλικία έως το τέλος του δημοτικού σχολείου (υποχρεωτική, 6 χρόνια, μαθητές ηλικίας 6 έως 12 ετών) δεν περιλαμβάνει προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης. Η κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γνωστή ως ESO στα ισπανικά), είναι το δεύτερο και τελευταίο στάδιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης που περιλαμβάνει τέσσερα ακαδημαϊκά έτη (από 12 έως 16 ετών). Μετά την αποφοίτησή τους, οι μαθητές λαμβάνουν το πιστοποιητικό κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (título ESO, ISCED 2), το οποίο παρέχει πρόσβαση στο λύκειο (bachillerato), στην ενδιάμεση επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (FP de grado medio) ή στην αγορά εργασίας. Οι μαθητές που δεν αποκτούν το δίπλωμα ESO λαμβάνουν επίσημο πιστοποιητικό υποχρεωτικής εκπαίδευσης, στο οποίο αναγράφονται λεπτομερώς τα έτη φοίτησης και οι βαθμοί που αποκτήθηκαν.

Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 2013 εισήγαγε μια εναλλακτική επαγγελματική διαδρομή (βασική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ή FP Básica), η οποία είναι ανοικτή σε μαθητές της ΕΣΟ ηλικίας 15 ετών, οι οποίοι πληρούν ορισμένες ηλικιακές και ακαδημαϊκές προϋποθέσεις. Στους μαθητές που περνούν αυτό το βασικό πρόγραμμα ΕΕΚ χορηγείται δίπλωμα με ακαδημαϊκή και επαγγελματική εγκυρότητα (Título profesional básico). Οι κύκλοι βασικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης διεξάγονται σε ένα διετές πρόγραμμα 2 000 ωρών θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, εκ των οποίων τουλάχιστον 240 ώρες σε χώρους εργασίας. Παρέχει άμεση πρόσβαση σε ενδιάμεσους κύκλους ΕΕΚ και τη δυνατότητα εξετάσεων για την απόκτηση του διπλώματος ESO, ανοίγοντας την πρόσβαση σε προγράμματα γενικής εκπαίδευσης ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μαθητές που ολοκληρώνουν τη βασική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αποκτούν απευθείας το δίπλωμα ESO, εφόσον το διδακτικό προσωπικό κρίνει ότι έχουν επιτύχει τους στόχους και τις απαραίτητες δεξιότητες του επιπέδου ESO. Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει το λύκειο (γενική ακαδημαϊκή διαδρομή, bachillerato) και την ενδιάμεση επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, καμία από τις οποίες δεν είναι υποχρεωτική. Το λύκειο (bachillerato) περιλαμβάνει

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

δύο ακαδημαϊκά έτη που συνήθως πραγματοποιούνται μεταξύ 16 και 18 ετών. Υπάρχει ένα βασικό πρόγραμμα σπουδών με υποχρεωτικά μαθήματα και ένα εξειδικευμένο μέρος με διάφορες προεπιλεγμένες επιλογές που οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν μόνοι τους. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση, οι μαθητές λαμβάνουν το δίπλωμα ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (título de Bachillerato, ISCED 3), το οποίο παρέχει άμεση πρόσβαση σε ανώτερα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ISCED 5) και, με εξετάσεις εισαγωγής σε πανεπιστήμιο, σε πανεπιστημιακές σπουδές (ISCED 6).

Η ενδιάμεση EEK περιλαμβάνει 2 000 ώρες κατάρτισης που κατανέμονται σε δύο ακαδημαϊκά έτη. Στους σπουδαστές που ολοκληρώνουν επιτυχώς τα προγράμματα αυτά απονέμεται δίπλωμα τεχνικού (título de Técnico) στην αντίστοιχη ειδικότητα. Από το ακαδημαϊκό έτος 2016/17, το πτυχίο αυτό παρέχει στους μαθητές άμεση πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ανώτερου επιπέδου.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει επαγγελματικά (ISCED 5) και ακαδημαϊκά προγράμματα (ISCED 6-8). Η διάρκεια των προγραμμάτων τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ISCED 5) είναι 2 000 ώρες σε δύο ακαδημαϊκά έτη. Οι σπουδές αυτές οδηγούν σε δίπλωμα ανώτερου τεχνικού (título de Técnico Superior) που παρέχει πρόσβαση σε συναφείς πανεπιστημιακές σπουδές. Οι πανεπιστημιακές σπουδές (ISCED 6-8) περιλαμβάνουν πτυχιακά, μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα.

Προγράμματα EEK στο σύστημα απασχόλησης

Η επαγγελματική κατάρτιση για την απασχόληση είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και των περιφερειών. Περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους ανέργους, με στόχο τη βελτίωση της απασχολησιμότητας του πληθυσμού μέσω της επαγγελματικής κατάρτισης ή της επανακατάρτισης. Παρέχει επίσης την ευκαιρία σε άτομα που εγκατέλειψαν την εκπαίδευση με χαμηλά ή καθόλου προσόντα να βελτιώσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους ή το επίπεδο των προσόντων τους. Βασίζεται στη συνεργασία μεταξύ των αρχών εργασίας και των κοινωνικών φορέων (εργοδοτών και συνδικάτων) σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και στις συλλογικές διαπραγματεύσεις του τομέα σε εθνικό επίπεδο, αποτελώντας έτσι ένα ενιαίο πλαίσιο που βασίζεται στις συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και της κυβέρνησης.

Τα διάφορα καθεστώτα χρηματοδότησης των προγραμμάτων κατάρτισης που διατίθενται δωρεάν σε ανέργους και μισθωτούς είναι τα ακόλουθα:

1. Κατάρτιση που οργανώνεται από τις επιχειρήσεις για τους υπαλλήλους τους (formación programada por la empresa), η οποία χρηματοδοτείται από εκπτώσεις σε σχέση με τα ποσά που οι επιχειρήσεις πρέπει να καταβάλλουν στην κοινωνική ασφάλιση,

2. επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης μέσω ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, όπως τα τομεακά και διατομεακά προγράμματα κατάρτισης για μισθωτούς και αυτοαπασχολούμενους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εργάζονται στην κοινωνική οικονομία (συνεταιρισμοί) (γνωστά ως planes de formación intersectoriales, sectoriales, autónomos, y economía social),
3. επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης για τους ανέργους, συμπεριλαμβανομένων των "σχεδίων κατάρτισης" (planes de formación) που αποσκοπούν στην κάλυψη των αναγκών που προσδιορίζονται από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και των ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης. Χρηματοδοτούνται μέσω ανοικτών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων,
4. Άλλες πρωτοβουλίες κατάρτισης, όπως οι ατομικές άδειες κατάρτισης (permisos individuales de formación -PIF), η εναλλακτική κατάρτιση (formación en alternancia), η κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων και η κατάρτιση στις φυλακές, μεταξύ άλλων. Ο τρόπος με τον οποίο χρηματοδοτούνται αυτές οι πρωτοβουλίες ποικίλλει πολύ, ανάλογα με τα συγκεκριμένα προγράμματα και τα ιδρύματα.

Σύστημα συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτών ΕΕΚ

Όπως και στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, η επίσημη ΕΕΚ απαιτεί τριτοβάθμια εκπαίδευση για την είσοδο στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού- στην Ισπανία (όπως και σε άλλες χώρες όπως η Τσεχική Δημοκρατία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία και η Ισπανία) οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Ακόμη περισσότερο, οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια παιδαγωγική εκπαίδευση πριν διδάξουν, όπως σε άλλες χώρες όπως η Βουλγαρία, η Εσθονία, η Κύπρος, η Λετονία, η Ουγγαρία ή η Σλοβενία.

Όπως στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, η αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην Ισπανία περιλαμβάνει πρακτική άσκηση σε σχολεία υπό την εποπτεία έμπειρων εκπαιδευτικών. Για τους καθηγητές πρακτικών επαγγελματικών μαθημάτων, μπορούν να γίνουν δεκτά χαμηλότερα επίπεδα προσόντων που συμπληρώνονται από επαγγελματική εμπειρία. Δεν υπάρχει αρχική κατάρτιση εκπαιδευτικών για την ομάδα αυτή. Επαγγελματίες από την αγορά εργασίας μπορούν να διδάσκουν στην ΕΕΚ, με τις ρυθμίσεις πρόσληψης και τις απαιτήσεις προσόντων να είναι αρκετά ευέλικτες, εκτός εάν αποφασίσουν να γίνουν καθηγητές πλήρους απασχόλησης. Στη μη κανονική εκπαίδευση, την άτυπη ΕΕΚ ή την κατάρτιση για την απασχόληση, οι δάσκαλοι και οι εκπαιδευτές καλούνται να έχουν ειδικές διαπιστεύσεις από την πλευρά της τεχνικής ή του περιεχομένου, ανάλογα με το συγκεκριμένο θέμα: οι παιδαγωγικές πτυχές δεν λαμβάνονται

υπόψη σε αυτές τις διαπιστεύσεις, παρά μόνο το περιεχόμενο και η πιθανή προηγούμενη εμπειρία στον συγκεκριμένο τομέα εργασίας.

Όπως και οι περισσότερες χώρες της ΕΕ, η Ισπανία υποστηρίζει την ιδέα ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επικαιροποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους. Σε γενικές γραμμές, θεωρείται ότι, ενώ οι παιδαγωγικές ικανότητες των εκπαιδευτικών των σχολείων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης θεωρούνται γενικά επαρκείς, οι περισσότερες χώρες επισημαίνουν την αυξανόμενη ανάγκη των εκπαιδευτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης να συμβαδίζουν με την πραγματικότητα του κλάδου και τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στην Ισπανία, η παρακολούθηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD) μεταφράζεται σε μισθολογικά επιδόματα για τους εκπαιδευτικούς. Αντίθετα, οι ενδοεπιχειρησιακοί εκπαιδευτές (μέντορες) πρέπει συνήθως να πληρούν τις αρχικές απαιτήσεις πριν ξεκινήσουν και δεν υποχρεούνται να παρακολουθήσουν CPD στη συνέχεια.

Όπως και στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, στην Ισπανία, τα πιστοποιημένα μαθήματα ή προγράμματα κατάρτισης θεωρούνται CPD, ενώ δεν υπάρχει επικύρωση ή αναγνώριση των ικανοτήτων που αποκτώνται κατά τη διδασκαλία ή την κατάρτιση. Το Υπουργείο Παιδείας καθώς και το Τμήμα Εκπαίδευσης των Περιφερειών προσφέρουν ετησίως δωρεάν προγράμματα κατάρτισης για όλους τους εκπαιδευτικούς της μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε δημόσια κέντρα ή ακόμη και σε κέντρα που χρηματοδοτούνται εν μέρει από τις αρχές.

Ανάλυση της Πολωνίας

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

1. Το τριετές τομεακό πρόγραμμα πρώτου σταδίου (branżowe szkoły I stopnia) που εισήχθη το 2017 αποτελεί μέρος του επίσημου συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το πρόγραμμα αυτό είναι διαθέσιμο σε αποφοίτους δημοτικού σχολείου. Το τομεακό πρόγραμμα πρώτου σταδίου συνδυάζει τη γενική και την επαγγελματική εκπαίδευση και οδηγεί σε δίπλωμα επαγγελματικών προσόντων για ένα επάγγελμα ενιαίας εξειδίκευσης.
2. Το διετές τομεακό πρόγραμμα δεύτερου σταδίου άρχισε να λειτουργεί από το σχολικό έτος 2020/21. Αυτό το τομεακό πρόγραμμα δεύτερου σταδίου αποσκοπεί στην περαιτέρω ανάπτυξη των επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν στο τομεακό πρόγραμμα πρώτου σταδίου και είναι διαθέσιμο στους αποφοίτους των τομεακών προγραμμάτων πρώτου σταδίου - συνήθως 18χρονους. Το τομεακό πρόγραμμα δεύτερου σταδίου οδηγεί σε δίπλωμα επαγγελματικών προσόντων για επαγγέλματα που αποτελείται από δύο προσόντα.
3. Τα πενταετή προγράμματα επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (technika) αποτελούν μέρος του επίσημου συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το πρόγραμμα αυτό είναι διαθέσιμο σε αποφοίτους δημοτικού σχολείου, συνήθως 15χρονους, δηλαδή σε όσους έλαβαν το απολυτήριο δημοτικού σχολείου. Το επαγγελματικό πρόγραμμα ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συνδυάζει γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και οδηγεί σε δίπλωμα επαγγελματικών προσόντων για επαγγέλματα που αποτελείται από δύο προσόντα μετά από επιτυχία στις κρατικές επαγγελματικές εξετάσεις. Ο διευθυντής του σχολείου αποφασίζει για το μερίδιο της μάθησης με βάση την εργασία, ωστόσο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 50% των ωρών που προβλέπονται για την επαγγελματική εκπαίδευση (η οποία συνδυάζει πρακτική και θεωρητική κατάρτιση). Οι απόφοιτοι αυτών των προγραμμάτων, μετά την επιτυχία στις απολυτήριες εξετάσεις δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (matura), μπορούν να συνεχίσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
4. Το τριετές ειδικό πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης (szkoły specjalne przysposabiające do pracy) για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (sen) οδηγεί σε πιστοποιητικό επαγγελματικής ετοιμότητας. Το πρόγραμμα αυτό έχει σχεδιαστεί για μαθητές με μέτριες και σοβαρές νοητικές αναπηρίες ή πολλαπλές αναπηρίες.

5. Τα τμήματα προετοιμασίας για την εργασία είναι διαθέσιμα για μαθητές sen στην έβδομη και όγδοη τάξη του δημοτικού σχολείου (κατώτερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) για μαθητές ηλικίας 15 ετών και άνω (oddziały przysposabiające do pracy).

Μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο

Στο μεταδευτεροβάθμιο μη τριτοβάθμιο επίπεδο, τα επαγγελματικά προσόντα μπορούν να αποκτηθούν σε σχολικά προγράμματα διάρκειας ενός έως δύομισι ετών (szkoły policealne). Τα μεταδευτεροβάθμια προγράμματα αποτελούν μέρος του επίσημου συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης και είναι διαθέσιμα στους αποφοίτους των γενικών και επαγγελματικών προγραμμάτων ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (συνήθως 19 και 20 ετών), καθώς και στο μέλλον - στο δεύτερο στάδιο των τομεακών προγραμμάτων (συνήθως 20 ετών). Τα προγράμματα αυτά είναι αυστηρά επαγγελματικά και δεν περιλαμβάνουν γενική εκπαίδευση.

Εκπαίδευση ενηλίκων και εξωσχολική ΕΕΚ

Η εκπαίδευση ενηλίκων και η εξωσχολική ΕΕΚ είναι διαθέσιμες σε κέντρα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, κέντρα πρακτικής κατάρτισης, κέντρα περαιτέρω κατάρτισης και επαγγελματικής ανάπτυξης και σχολές αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (IVET) που προσφέρουν:

- ✦ μαθήματα επαγγελματικών προσόντων (kwalifikacyjnej kursy zawodowe) που βασίζονται στα προγράμματα σπουδών για την απόκτηση προσόντων σε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα- επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να λάβουν μέρος στις κρατικές επαγγελματικές εξετάσεις και να αποκτήσουν πιστοποιητικό επαγγελματικών προσόντων,
- ✦ μαθήματα επαγγελματικών δεξιοτήτων που βασίζονται στο βασικό πρόγραμμα σπουδών ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένων των μαθησιακών αποτελεσμάτων για ένα προσόν ή κοινών μαθησιακών αποτελεσμάτων για όλα τα επαγγέλματα,
- ✦ μαθήματα γενικών δεξιοτήτων που βασίζονται στο πρόγραμμα σπουδών γενικής εκπαίδευσης,
- ✦ θεωρητικά μαθήματα για ανήλικους εργαζόμενους.

Οι ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων των ανέργων, μπορούν επίσης να παρακολουθήσουν επαγγελματική κατάρτιση μέσω μαθημάτων που παρέχονται από εταιρείες κατάρτισης και άλλα ιδρύματα μη τυπικής εκπαίδευσης. Από το 2016, τα προσόντα που βασίζονται στα προγράμματα σπουδών αυτών των μαθημάτων μπορούν να συμπεριληφθούν στο εθνικό πλαίσιο τίτλων σπουδών.

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ο νόμος για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Πολωνία διακρίνει διαφορετικούς τύπους ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: ακαδημαϊκά, επαγγελματικά και άλλα, όπως ιατρικά ή στρατιωτικά. Ο δεύτερος τύπος σχολής προσφέρει προγράμματα σπουδών πρώτου (πτυχίο Licentiate) και δεύτερου (πτυχίο Master) κύκλου, καθώς και ενιαίες μεταπτυχιακές σπουδές, αλλά όχι διδακτορικά προγράμματα. Οι επαγγελματικές σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν είναι επίσης υποχρεωμένες να διεξάγουν επιστημονική έρευνα και να εκπαιδεύουν ακαδημαϊκό προσωπικό.

Η περιγραφή του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Πολωνία βασίζεται στην έκθεση "Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ευρώπη: Πολωνία 2018" που εκπονήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Ανάλυση της Ρουμανίας

Τα ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ρουμανία και οι εθνικοί της στόχοι για την αρχική και συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση - αύξηση της ποιότητας και της καταλληλότητάς της - συνδέονται στενά με τα αντίστοιχα σε επίπεδο ΕΕ. Το κράτος στοχεύει στη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, προσαρμόζοντας συνεχώς το ποικιλόμορφο σύστημα ΕΕΚ με επαγγελματικές, επαγγελματικές και τεχνολογικές διαδρομές. Πρόκειται για δύο τομείς με σημαντικά περιθώρια βελτίωσης σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη. Τα μέτρα που έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν την αλλαγή περιλαμβάνουν την προώθηση προγραμμάτων αναβάθμισης των δεξιοτήτων, την επανένταξη των ατόμων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση μέσω προγραμμάτων δεύτερης ευκαιρίας και την επέκταση της μαθητείας και άλλων προγραμμάτων μάθησης με βάση την εργασία.

Οι εθνικοί στρατηγικοί στόχοι της χώρας για την ΕΕΚ είναι να καταστεί η ΕΕΚ πρώτη επιλογή, καθιστώντας τις συμβουλευτικές υπηρεσίες διαθέσιμες σε όλους τους αρχάριους εκπαιδευόμενους στην ΕΕΚ, ενισχύοντας τις βασικές ικανότητες, προωθώντας και επιβραβεύοντας την αριστεία στην έναρξη της ΕΕΚ και άλλα. Ο φιλόδοξος κατάλογος των στόχων συμπληρώνεται από εργαλεία για την παρακολούθηση της σταδιοδρομίας των αποφοίτων και την αύξηση της επιρροής των κοινωνικών εταίρων στη χάραξη πολιτικής.

Το σύνταγμα εγγυάται τη δωρεάν δημόσια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας. Οι γενικοί στόχοι, οι σκοποί, οι αρχές, η δομή και η οργάνωση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης περιγράφονται στον εθνικό νόμο για την εκπαίδευση (2011). Ορίζει τα ακόλουθα επίπεδα εκπαίδευσης:

1. πρώιμη εκπαίδευση (ηλικία 0 έως 6 ετών):
  - ▲ πριν την προσχολική ηλικία (0 έως 3 ετών)
  - ▲ προσχολική εκπαίδευση (ηλικία 3 έως 6 ετών)
2. πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1):
  - ▲ προπαρασκευαστική τάξη (6 έως 7 ετών)
  - ▲ τάξεις 1 έως 4
3. δευτεροβάθμια εκπαίδευση:
  - ▲ κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 2, τάξεις 5 έως 8) ονομάζεται επίσης "γυμνάσιο" (gimnaziu)
  - ▲ ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3) ονομάζεται επίσης "ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση" και περιλαμβάνει:
    - a) τετραετή προγράμματα γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

- κατάρτισης (τάξεις από 9 έως 12) που παρέχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- b) τριετή σχολικά προγράμματα EEK (που αναφέρονται σε εθνικό επίπεδο ως "επαγγελματικά" προγράμματα και μπορούν να προσφέρονται ως διπλή EEK)
- c) βραχύχρονα προγράμματα EEK (720 ώρες πρακτικής άσκησης),
4. μεταδευτεροβάθμια προγράμματα EEK (ISCED 4, postliceu),
5. τριτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 5-8).

Απαιτούνται και τα τρία επίπεδα εκπαίδευσης: πρωτοβάθμια εκπαίδευση, κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα δύο πρώτα έτη της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (τάξεις 9 και 10). (11 έτη συνολικά). Οι μαθητές συνεχίζουν τις σπουδές τους στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είτε γενική είτε επαγγελματική, μετά την ολοκλήρωση της κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να υποβάλουν το απολυτήριο κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα αποτελέσματα των εθνικών εξετάσεων και τις τελικές βαθμολογίες όλων των μαθημάτων προκειμένου να εγγραφούν. Οι εθνικές εξετάσεις καλύπτουν τα μαθηματικά, τη μητρική γλώσσα (αν αυτή δεν είναι η ρουμανική) και τη ρουμανική γλώσσα και λογοτεχνία. Τα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να διεξάγουν εισαγωγικές εξετάσεις, εάν ο αριθμός των θέσεων είναι μικρότερος από τον αριθμό των αιτήσεων των αποφοίτων των γυμνασίων.

Δεν υπάρχουν επίσημα προγράμματα EEK στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, ορισμένα προγράμματα πτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών επικεντρώνονται περισσότερο στην πρακτική εφαρμογή από άλλα. Όλοι οι απόφοιτοι της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τις εξετάσεις απολυτηρίου προκειμένου να εγγραφούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι εθνοτικές μειονότητες έχουν το δικαίωμα να ακολουθούν όλες τις μορφές, τα επίπεδα και τους τύπους εκπαίδευσης στη γλώσσα τους (συμπεριλαμβανομένης της τριτοβάθμιας). Ανάλογα με το είδος και τη σοβαρότητα των απαιτήσεων που αναγνωρίζονται, η εκπαίδευση ειδικών αναγκών παρέχεται είτε σε συμβατικά είτε σε εξειδικευμένα σχολεία. Η σχολική επιτροπή θα μπορούσε να επιλέξει να προσφέρει εξωσχολικές δραστηριότητες (σχολικό πρόγραμμα μετά το σχολείο). Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς, τα μη κερδοσκοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα διαχειρίζονται την ιδιωτική εκπαίδευση και κατάρτιση σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές.

Η Αρχική και η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση ρυθμίζονται από την κυβέρνηση.

Στο μεταδευτεροβάθμιο και ανώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο προσφέρεται αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι μαθητές μπορούν να εγγραφούν στην ανώτερη δευτεροβάθμια ΕΕΚ ήδη από την ηλικία των 15 ετών. (9η τάξη). Στην ανώτερη δευτεροβάθμια ΕΕΚ, μπορούν να αποκτηθούν πιστοποιήσεις μέσω επαγγελματικών, τεχνικών και επαγγελματικών προγραμμάτων. Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, όλοι οι τύποι επαγγελματικής, τεχνολογικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης (συμπεριλαμβανομένων των σύντομων προγραμμάτων) θα αναφέρονται ως αρχική ΕΕΚ σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά τους που ταιριάζουν στον ευρύ ευρωπαϊκό ορισμό της ΕΕΚ που "αποσκοπεί στο να εξοπλίσει τα άτομα με γνώσεις, τεχνογνωσία, δεξιότητες και/ή ικανότητες που απαιτούνται σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ή γενικότερα". (Cedefop, 2014).

Οι εκπαιδευόμενοι αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των ακόλουθων μορφών σπουδών:

- ▲ μάθηση κατά τη διάρκεια της ημέρας (πιο δημοφιλής)
- ▲ απογευματινά μαθήματα
- ▲ μάθηση βάσει εργασίας
- ▲ διπλή μορφή

Οι πάροχοι αρχικής ΕΕΚ είναι οι εξής:

- ▲ τεχνολογικά λύκεια/κολέγια, τα οποία παρέχουν τετραετή τεχνολογικά προγράμματα που οδηγούν στο επίπεδο 4 του EQF ή τριετή επαγγελματικά προγράμματα
- ▲ επαγγελματικές σχολές, οι οποίες παρέχουν τριετή επαγγελματικά προγράμματα
- ▲ (επαγγελματικά) στρατιωτικά, θεολογικά, αθλητικά, καλλιτεχνικά και παιδαγωγικά λύκεια/κολέγια, τα οποία παρέχουν επαγγελματικά προγράμματα
- ▲ μεταδευτεροβάθμια λύκεια (ή "μετα-λύκεια"), τα οποία παρέχουν μεταδευτεροβάθμια προγράμματα ΕΕΚ- συχνά πρόκειται για ανεξάρτητα τμήματα στο πλαίσιο τεχνικών κολεγίων ή πανεπιστημίων.

Ξεκινώντας από την ηλικία των 16 ετών, οι μαθητές μπορούν να εγγραφούν σε συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, κοινώς γνωστή ως επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων. Τα προγράμματα κατάρτισης βοηθούν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων που έχουν ήδη αποκτηθεί στο πλαίσιο ενός υφιστάμενου προσόντος, στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων στον ίδιο τομέα απασχόλησης, στην εκμάθηση θεμελιωδών/βασικών δεξιοτήτων ή νέων τεχνικών δεξιοτήτων, ειδικά για ένα νέο επάγγελμα.

Η κατάρτιση είναι συχνά λιγότερο χρονοβόρα από την αρχική ΕΕΚ, βασίζεται σε διακριτά πρότυπα και είναι προσαρμοσμένη σε ένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Αν και υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις, τα γενικά θέματα δεν αποτελούν μέρος της συνεχιζόμενης ΕΕΚ.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Προσφέρεται με τους ακόλουθους τρόπους από διαπιστευμένους ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς κατάρτισης που λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις των επιχειρήσεων και τις θεμελιώδεις απαιτήσεις δεξιοτήτων των ενηλίκων:

- ▲ μαθητεία στο χώρο εργασίας
- ▲ πρακτική άσκηση για αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- ▲ μαθήματα κατάρτισης ενηλίκων

Ανάλυση της Κύπρου

Στην Κύπρο η εκπαίδευση αναπτύχθηκε σημαντικά μετά το 1960, όταν η Κύπρος απέκτησε την ανεξαρτησία της και η κυπριακή οικονομία γνώρισε θεαματική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση στην Κύπρο είναι διαθέσιμη από την προσχολική εκπαίδευση μέχρι το μεταπτυχιακό επίπεδο. Είναι υποχρεωτική στην προσχολική, πρωτοβάθμια (τάξεις ένα έως έξι) και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (τάξεις επτά έως εννέα) μέχρι ο μαθητής να φτάσει στην ηλικία των 15 ετών.

Το πρωιμότερο επίπεδο στο οποίο διατίθεται επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι το ανώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο των τεχνικών σχολείων, συμπεριλαμβανομένων των απογευματινών τεχνικών σχολείων. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι επίσης διαθέσιμη μέσω του συστήματος μαθητείας, το οποίο δέχεται μαθητές που εγκαταλείπουν την τυπική εκπαίδευση μεταξύ της 8ης και της 10ης τάξης.

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε τριτοβάθμιο επίπεδο παρέχεται σε τέσσερα δημόσια ινστιτούτα/κολέγια που υπάγονται στη δικαιοδοσία διαφόρων υπουργείων και σε πολλά ιδιωτικά κολέγια. Τα παλαιότερα γνωστά ως μεταδευτεροβάθμια ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (IEK) είναι πλέον ανώτατα μη πανεπιστημιακά, δημόσια ιδρύματα μετά τη διαπίστευση που έλαβαν από τον Κυπριακό Οργανισμό Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (CYQAA) το 2017. Επιπλέον, η επαγγελματική κατάρτιση στην Κύπρο είναι ευρέως διαθέσιμη για εργαζόμενους, ανέργους και άλλες ομάδες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν από την αγορά εργασίας και ενήλικες γενικότερα, μέσω δημόσιων και ιδιωτικών παρόχων, όπως κολέγια, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εταιρείες συμβούλων και επιχειρήσεις.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Οι τύποι επαγγελματικής και εκπαιδευτικής κατάρτισης στην Κύπρο είναι:

1. Μαθητεία: ένα διετές αρχικό πρόγραμμα ΕΕΚ που παρέχει πρακτική και θεωρητική κατάρτιση σε νέους που δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την υποχρεωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και επιθυμούν να καταρτιστούν και να απασχοληθούν σε τεχνικά επαγγέλματα.
2. Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση σε ανώτερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: παρέχεται σε τεχνικές σχολές για μαθητές ηλικίας 15-18 ετών, σε απογευματινά τεχνικά σχολεία και σε απογευματινά και βραδινά μαθήματα σε τεχνικές σχολές για ενήλικες.
3. Τυπική ανώτερη δευτεροβάθμια τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση: προσφέρεται δωρεάν τόσο στη θεωρητική όσο και στην πρακτική κατεύθυνση, η διάρκεια σπουδών είναι τρία έτη και για τις δύο κατευθύνσεις και οι μαθητές επιλέγουν την ειδικότητά τους στο πρώτο έτος των σπουδών τους.
4. Δεύτερη ευκαιρίας τυπική αρχική επαγγελματική εκπαίδευση: Τριετή προγράμματα των απογευματινών και βραδινών τάξεων των τεχνικών σχολών
5. Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: οι μαθητές μπορούν να αποκτήσουν, να βελτιώσουν ή να αναβαθμίσουν τα προσόντα και τις δεξιότητες, ώστε να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι για την αγορά εργασίας (ISCED 454, επίπεδο 5 του EQF)
6. Κατάρτιση για τους απασχολούμενους: Οι κύριοι φορείς που προωθούν την παροχή κατάρτισης για τους απασχολούμενους είναι η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Κύπρου (ΑνΑΔ), το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου (ΥΠΑΝ), το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ) και άλλα υπουργεία και δημόσιοι φορείς. Επίσης, ιδιωτικά ιδρύματα όπως κολέγια, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εταιρείες παροχής συμβουλών και επιχειρήσεις προσφέρουν μια ποικιλία μαθημάτων για ενήλικες, συμπεριλαμβανομένων πολλών που δεν επιδοτούνται από την ΑνΑΔ.
7. Κατάρτιση για ανέργους: Οι κύριοι φορείς που προωθούν την παροχή κατάρτισης για τους ανέργους είναι η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Κύπρου (ΑνΑΔ) σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ) και το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου (ΥΠΑΝ).
8. Κατάρτιση για ενήλικες γενικά: Οι κύριοι φορείς που προωθούν την κατάρτιση γενικά για ενήλικες είναι το κυπριακό Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ) και το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ).

Καλές πρακτικές στις πέντε χώρες του έργου VELA

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Ιταλίας

Τίτλος βέλτιστης πρακτικής: Fondazione ASPHI onlus

Περιγραφή: Προώθηση της ένταξης των ατόμων με αναπηρία στο σχολείο, την εργασία και την κοινωνία με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών.

Ειδική ομάδα-στόχος και προφίλ: Άτομα με αναπηρία, μη αυτοεξυπηρετούμενοι ηλικιωμένοι και οι οικογένειές τους.

Πλαίσιο και μεθοδολογία: Η Asphi είναι αφιερωμένη στην κατάρτιση και τη συμβουλευτική εκπαιδευτικών, παιδαγωγών, επαγγελματιών εμπύχωσης, κοινωνικών λειτουργών, φροντιστών, καθώς και σε δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που απευθύνονται σε ιδρύματα, διαχειριστές υπηρεσιών και πολίτες.

Προώθηση της ένταξης των ατόμων με αναπηρία στο σχολείο, την εργασία και την κοινωνία με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών. Το Ίδρυμα ασκεί τη δραστηριότητά του, σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια, στον τομέα της κοινωνικής και κοινωνικο-υγειονομικής βοήθειας, προωθώντας την ένταξη των ατόμων με αναπηρία ή μειονεκτούντων ατόμων στο σχολείο, την εργασία και την κοινωνία με τη χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η Asphi προωθεί μαθήματα πληροφορικής και τηλεματικής που παρέχουν στα άτομα με αναπηρία και τα μειονεκτούντα άτομα τα απαραίτητα εργαλεία και γνώσεις για την εκτέλεση μιας εργασίας ή τη μείωση ενός μειονεκτήματος. Η συμμετοχή τους στην έρευνα και τη διάδοση της τεχνικής και επιστημονικής γνώσης στους τομείς της πληροφορικής, της τηλεματικής, των τηλεπικοινωνιών και των συναφών κλάδων, με στόχο τη δημιουργία εφαρμογών για τα άτομα με αναπηρία, συνδέεται με τη συμμετοχή τους σε εθνικά και διεθνή προγράμματα που στοχεύουν πάντα στην προσωπική ανάπτυξη των ατόμων με αναπηρία ή των μειονεκτούντων ατόμων μέσω των τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας. Η Asphi προωθεί τις καταλληλότερες ενέργειες προς τον επιχειρηματικό κόσμο και τη Δημόσια Διοίκηση και επίσης παρεμβαίνει με την εκταμίευση εισφορών και δωρεών μικρής αξίας, σε περιπτώσεις που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Το Ίδρυμα έχει την προστιθέμενη αξία 40 ετών εμπειρίας, προάγει την κουλτούρα της προσβασιμότητας και της ψηφιακής ευχρηστίας και έχει δημιουργήσει μια ειδική ομάδα εργασίας με υψηλά προσόντα, η οποία αποτελείται από άτομα με τεχνική εμπειρογνωμοσύνη,

εμπειρογνώμονες του ανθρώπινου παράγοντα και άτομα με αναπηρίες. Η Asphi έχει δημιουργήσει μια ειδική, υψηλής ειδίκευσης ομάδα εργασίας που αποτελείται από άτομα με τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, εμπειρογνώμονες ανθρώπινων παραγόντων και άτομα με αναπηρία. Συγκεκριμένα, η ομάδα αναλύει και αξιολογεί ψηφιακά συστήματα και περιεχόμενο (ιστοσελίδες, εφαρμογές για κινητά, ψηφιακά έγγραφα, εφαρμογές διαχείρισης) δημόσιων και ιδιωτικών Οργανισμών. Η ομάδα εργασίας εκτελεί καθήκοντα συμπληρώνοντας φόρμες ανατροφοδότησης.

Μέθοδος ψηφιακής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς

Πραγματοποιούνται πολλές δράσεις σχετικά με το θέμα αυτό. Εδώ αναφέρω ό,τι αφορά το μάθημα "Εκπαιδευτική Ρομποτική, Τεχνητή/Αυξημένη Νοημοσύνη και Ενταξιακή Διδασκαλία" που ενυπάρχει στη διδασκαλία της χρήσης του ρομπότ Thymio, τον προγραμματισμό του και την εξοικείωση με τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης με τη χρήση τους μέσω της οπτικής γλώσσας προγραμματισμού Scratch, το σχεδιασμό ενταξιακών πολυθεματικών δραστηριοτήτων με τη χρήση των εργαλείων που διδάχθηκαν.

Μέσω ενός άλλου έργου της ένωσης σχετικά με τα μαθηματικά και την ένταξη στο δημοτικό σχολείο, διατίθενται επίσης πόροι για δραστηριότητες στο σπίτι που μπορούν να ανατεθούν από τους εκπαιδευτικούς και να υλοποιηθούν με την υποστήριξη των γονέων. Πρόκειται κυρίως για τετράδια του δημοτικού σχολείου με τη μορφή παιχνιδιών που χρησιμοποιούν λογισμικό που μπορεί να μεταφορτωθεί και να χρησιμοποιηθεί στον υπολογιστή. Δημιουργούνται δοκιμασμένοι δωρεάν οδηγοί πολυμέσων για τους δασκάλους του δημοτικού σχολείου για την υποστήριξη της χωρίς αποκλεισμούς "διδασκαλίας" των μαθηματικών που χρησιμοποιεί επίσης τις δυνατότητες της τεχνολογίας της πληροφορίας και λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά μαθησιακά στυλ των μαθητών.

Εντοπισμός κενών και αναντιστοιχιών

Κενά και αναντιστοιχίες των ιδρυμάτων ΕΕΚ και του τομέα- απουσία πλατφόρμων moodle για εξ αποστάσεως εκπαίδευση και αναδιαμόρφωση λόγω της πανδημίας του covid-19. Η ανταπόκριση σε σύγκριση με τα κορυφαία εθνικά ιδρύματα ΕΕΚ (π.χ. Πανεπιστήμια) ήταν σαφώς χαμηλότερη. Δεν υπάρχουν πραγματικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διάρκεια και τον τρόπο διεξαγωγής των επιμορφωτικών μαθημάτων των εκπαιδευτών και οι απαντήσεις στις ανάγκες των δικαιούχων θα είναι πιο αργές ή λιγότερο επαρκείς από τις άλλες. Τα προσφερόμενα μαθήματα/έργα είναι ευρύτατα, αλλά δεν είναι βέβαιο ότι έχουν επιβεβαιωθεί για τα επόμενα χρόνια- κατά μήκος αυτής της γραμμής, δεν φαίνεται να υπάρχει ένας ενοποιημένος και δομημένος τρόπος προγραμματισμού των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Ισπανίας

Τίτλος βέλτιστης πρακτικής: Federaci6n Mujeres J6venes, (Ομοσπονδία Νέων Γυναικών)

θέμα: Γυναίκες που εργάζονται σε ή απασχολούνται με επισφαλείς θέσεις εργασίας

Η Federaci6n Mujeres J6venes, (Ομοσπονδία Νέων Γυναικών) αναπτύσσει και προωθεί το διαδικτυακό μάθημα "Ψηφιακές δεξιότητες για Νέες Γυναίκες" στο πλαίσιο του προγράμματος για την κοινωνική και εργασιακή ένταξη των Νέων Γυναικών, το οποίο επιδοτείται από το Υπουργείο Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Πρόκειται για ένα δωρεάν εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την απόκτηση της ευρωπαϊκής άδειας οδήγησης ηλεκτρονικού υπολογιστή, ECDL/ICDL (European Computer Driving Licence). Η εκπαίδευση πραγματοποιείται διαδικτυακά και απευθύνεται ειδικά σε όλες τις νέες γυναίκες (μεταξύ 18 και 35 ετών) που είναι άνεργες, αναζητούν την πρώτη τους εργασία ή βρίσκονται σε επισφαλή απασχόληση και θέλουν να βελτιώσουν την εργασιακή και επαγγελματική τους κατάσταση χάρη στις γνώσεις του μαθήματος ή τη διαπίστευση ICDL.

Προφίλ-στόχος: Κάθε νέα γυναίκα (μεταξύ 18 και 35 ετών) που διαμένει στην Ισπανία και θέλει να βελτιώσει την επαγγελματική της κατάσταση επειδή είναι άνεργη ή έχει επισφαλή εργασία.

Πλαίσιο και μεθοδολογία: Η κατάρτιση έχει σχεδιαστεί ως δραστηριότητα διάρκειας 140 ωρών. Πραγματοποιείται διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας Moodle της Πανεπιστημιούπολης Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου της Alcalá. Εκεί οι συμμετέχοντες μπορούν να βρουν όλο το εκπαιδευτικό υλικό από 6 διαφορετικές ενότητες (Βασικές γνώσεις πληροφορικής, Βασικές γνώσεις διαδικτυακών εφαρμογών, Επεξεργασία κειμένου, Υπολογιστικά φύλλα, Παρουσιάσεις, Ασφάλεια υπολογιστών και Ψηφιακό μάρκετινγκ). Κάθε ενότητα περιλαμβάνει γλώσσα και προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς φύλου και προσβάσιμο μαθησιακό υλικό, πρακτικές δραστηριότητες και τεστ. Η διαδικτυακή πλατφόρμα αποτελεί επίσης σημείο επαφής μεταξύ εκπαιδευομένων και εκπαιδευτών, διαθέτοντας κοινούς χώρους για την ανταλλαγή αμφιβολιών, σχολίων, προτάσεων κ.λπ. Αφού οι συμμετέχοντες ολοκληρώσουν το μάθημα, μπορούν να δώσουν τις επίσημες εξετάσεις πιστοποίησης ICDL που συνδυάζουν θεωρητικές ερωτήσεις με πρακτικές ερωτήσεις προσομοίωσης.

Πρόκειται για μια καλή πρακτική σε σχέση με την προσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού στη γλώσσα που περιλαμβάνει το φύλο. Αυτό περιλαμβάνει την αποφυγή της αρχικής προκατάληψης ή προκατάληψης ότι η τεχνολογία και η πληροφορική είναι τομείς που επικεντρώνονται στους άνδρες. Τα υλικά σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπόψη τα πρότυπα και τις συστάσεις ψηφιακής προσβασιμότητας, ώστε όλοι να μπορούν να τα χρησιμοποιούν με αποτελεσματικό τρόπο, ανεξάρτητα από το αν έχουν κάποια αναπηρία ή ειδική ανάγκη. Τα

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

μαθησιακά αποτελέσματα επαληθεύονται από ανεξάρτητο τρίτο μέρος μέσω της πιστοποίησης ICDL, η οποία χρησιμοποιείται ευρέως στην Ευρώπη και παγκοσμίως. Επίσης, κάθε χρόνο τουλάχιστον 15 γυναίκες επωφελούνται από αυτό το μάθημα και αναπτύσσουν τις ψηφιακές τους γνώσεις και δεξιότητες από το 2015, συνολικά περισσότερες από 150.

Μέθοδος ψηφιακής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς

Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων ηλεκτρονικής μάθησης με γλώσσα που περιλαμβάνει το φύλο και ψηφιακά προσβάσιμο υλικό αποτρέπει την παραμέληση μειονεκτουσών ομάδων, όπως οι γυναίκες με χαμηλή ειδικευση και τα άτομα με ειδικές ανάγκες ή αναπηρίες. Η ηλεκτρονική μάθηση διευκολύνει την κατάρτιση χωρίς εμπόδια από απόσταση ώστε να προσεγγίζονται άτομα σε απομακρυσμένες, αγροτικές και μειονεκτικές περιοχές και τα στοιχεία της παιχνιδοποίησης και των πρακτικών ασκήσεων που βασίζονται στην ψηφιακή τεχνολογία διευκολύνουν τη συμμετοχή των σπουδαστών στα μαθήματα.

Εντοπισμός κενών και αναντιστοιχιών

Κενά και αναντιστοιχίες των ιδρυμάτων ΕΕΚ και του τομέα

- ▲ Έλλειψη ψηφιακής ετοιμότητας των εκπαιδευτών και των οργανισμών
- ▲ Έλλειψη δεξιοτήτων ψηφιακής προσβασιμότητας
- ▲ Έλλειψη προετοιμασίας στις μεθόδους διδασκαλίας της παιχνιδοποίησης στη μη τυπική εκπαίδευση

Ελλείψεις δεξιοτήτων και αναντιστοιχίες μεταξύ των εκπαιδευτών ΕΕΚ και του τομέα:

- ▲ Έλλειμμα ειδικής προετοιμασίας

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Πολωνίας

Τίτλος βέλτιστης πρακτικής: Υποστήριξη για Ουκρανές γυναίκες - διαδικτυακά διαδικτυακά σεμινάρια και μαθήματα για την αναπλήρωση των δεξιοτήτων και την εύρεση εργασίας (στην Πολωνία).

Ομάδα στόχος και προφίλ: Ουκρανές γυναίκες, μετανάστριες, πρόσφυγες.

Πλαίσιο και μεθοδολογία: Το πλαίσιο και για τις δύο καλές πρακτικές είναι ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι ξαφνικά αναδυόμενες ανάγκες των μεταναστριών.

Περιγραφή: Η ιδέα της παρουσίασης αυτής της καλής πρακτικής είναι να δείξει α) τους μετανάστες (προσωρινούς μετανάστες, μετανάστες πολέμου) ως την ευάλωτη ομάδα που πρέπει να βρει μια θέση στην αγορά εργασίας σε μια ξένη χώρα σε μια απροσδόκητη κατάσταση β) την επαγγελματική κατάρτιση/προσαρμογή των επαγγελματικών προσόντων ως μορφή βοήθειας και υποστήριξης.

Τον Φεβρουάριο του 2022, χιλιάδες άνθρωποι από την Ουκρανία που διέφευγαν από τον πόλεμο ήρθαν στην Πολωνία, λόγω της ρωσικής εισβολής στη χώρα τους. Μεταξύ αυτών των ανθρώπων, υπήρχαν κυρίως γυναίκες και παιδιά. Ήρθαν στην Πολωνία απροσδόκητα, συνήθως χωρίς προηγούμενη γνώση για την πολωνική αγορά εργασίας και το πολωνικό σύστημα, χωρίς να γνωρίζουν για πόσο καιρό, και προφανώς στρεσαρισμένοι και με σκληρή εμπειρία από τον πόλεμο. Η πολωνική κοινωνία ήρθε με πρωτοφανή βοήθεια, στη συνέχεια εφαρμόστηκαν κάποια επίσημα προγράμματα υποστήριξης. Από την αρχή (ακόμη και όταν βρήκαν μια θέση και φροντίδα σε πολωνικές οικογένειες) πολλοί από αυτούς είχαν μεγάλη ανάγκη να βρουν δουλειά και να αρχίσουν να εργάζονται - ανάλογα με τη δουλειά και τα προσόντα τους ή όχι (και να αποκτήσουν άλλες ικανότητες). Οι εταιρείες έδειχναν επίσης υποστήριξη με πολλούς τρόπους (δωρεές, δημιουργία προγραμμάτων εθελοντισμού, βοήθεια στους εργαζόμενους να διαχειριστούν το άγχος και τους φόβους), ανοίγοντας επίσης ευκαιρίες απασχόλησης για τους Ουκρανούς.

Η βασική ικανότητα που απαιτούνταν ήταν προφανώς η (βασική ή μη) γνώση της πολωνικής γλώσσας.

Ωστόσο, ορισμένοι οργανισμοί και εταιρείες κατάρτισης εισήγαγαν διαδικτυακή κατάρτιση που απευθυνόταν σε αυτή την ομάδα για να τις βοηθήσουν να προσαρμόσουν τις ικανότητές τους στην πολωνική αγορά και επίσης άνοιξαν τις ευκαιρίες που είχαν προηγουμένως οι Πολωνές γυναίκες από μη προνομιούχα περιβάλλοντα στις Ουκρανές γυναίκες.

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα πρωτοβουλιών διαδικτυακής εκπαίδευσης σε αυτό το πλαίσιο:

MAMO PRACUJ (Μαμά, αν θέλεις να δουλέψεις, κάνε το!).

Διαδικτυακά σεμινάρια για Ουκρανές γυναίκες, καθοδήγηση και εκδόσεις.

Από το 2011 λειτουργούν μια πανεθνική πύλη www.mamopracuj.pl, διοργανώνουν διαδικτυακά σεμινάρια, βιντεοσκοπημένες εκπομπές, διαδικτυακά μαθήματα και podcasts χρησιμοποιώντας τα πιο σύγχρονα εργαλεία για να προσεγγίσουν τις Πολωνές μητέρες σε όλο τον κόσμο.

Η πύλη φέρνει σε επαφή κυρίως γυναίκες [80% των αναγνωστών] (όχι μόνο μητέρες) που αναζητούν εργασία με εργοδότες που γνωρίζουν ότι ένας καλός εργαζόμενος είναι ένας ευτυχισμένος εργαζόμενος και που υποστηρίζουν τους υπαλλήλους τους στη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Προωθούμε εκείνους τους εργοδότες που εισάγουν λύσεις που ευνοούν τον συνδυασμό της οικογενειακής ζωής με την επαγγελματική εργασία.

Έχουν δημιουργήσει ένα διαδικτυακό μάθημα "Mamo Pracuj" (Μαμά αν θέλεις να εργαστείς, απλά κάνε το!), του οποίου 3 εκδόσεις υλοποιήσαμε το 2018. Διδάσκει στις γυναίκες πώς να αναζητούν εργασία σε μια νέα αγορά εργασίας χρησιμοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο.

Το πρόγραμμα [#DAMYRADE](https://www.instagram.com/damyraide) (We'll manage) δημιουργήθηκε τον Μάρτιο του 2022. Λίγο μετά το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία, αποφάσισαν να βοηθήσουν χρησιμοποιώντας τις προηγούμενες γνώσεις και την εμπειρία τους στην υποστήριξη γυναικών ως μέρος του Ιδρύματος Mom Pracuj. Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι να υποστηρίξει τις γυναίκες από την Ουκρανία να βρουν το δρόμο τους στην πολωνική αγορά εργασίας.

Διοργανώνουν διαδικτυακά σεμινάρια (επίσης στα ουκρανικά), παρέχουν υποστήριξη από ειδικούς και αναπτύσσουν και διαθέτουν υλικό για να βοηθήσουν στην αναζήτηση εργασίας. Ενημερώνουν για ενδιαφέρουσες πρωτοβουλίες και διαθέτουν μια ευρεία βάση γνώσεων, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες, μεταξύ άλλων, για προσφορές εργασίας, μαθήματα, κατάρτιση, υποστήριξη κ.λπ.

One of the examples is a webinar: The art of finding a job and finding yourself in it - tips from HR experts.

Έχει ετοιμαστεί σε δύο γλώσσες (πολωνικά και ουκρανικά): youtu.be/k8dd4AOdMml

Πανεπιστήμιο Επιτυχίας:

Το Πανεπιστήμιο Επιτυχίας - ένα δωρεάν, εθνικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που διευκολύνει τις γυναίκες ηλικίας 18-25 ετών να αποκτήσουν ένα ελκυστικό επάγγελμα του μέλλοντος. Στην έκδοση του 2022, οι γυναίκες συμμετέχουσες θα μάθουν προγραμματισμό. Από την ίδρυσή του, η πρόταση του Ιδρύματος Ψηφιακού Πανεπιστημίου απευθύνεται σε προστατευόμενα μέλη ορφανοτροφείων και ιδρυμάτων περίθαλψης, καθώς και σε γυναίκες που βρίσκονται σε δύσκολες καταστάσεις ζωής. Φέτος, λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, το Πανεπιστήμιο Επιτυχίας είναι επίσης ανοιχτό σε γυναίκες Ουκρανές.

Πλαίσιο και μεθοδολογία

Το πλαίσιο και για τις δύο καλές πρακτικές είναι ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι ξαφνικά εμφανιζόμενες ανάγκες των μεταναστριών.

Αυτές οι καλές πρακτικές δεν εφαρμόζουν ιδιαίτερα καινοτόμες διαδικτυακές μεθόδους ή εξαιρετικά εργαλεία.

Το δυνατό τους σημείο είναι η προσβασιμότητα (online) και η καλή αναγνωρισιμότητα.

Πρόκειται για μια καλή πρακτική για την απάντηση σε πραγματικές ανάγκες και προβλήματα της ομάδας-στόχου- έμπειροι εμπειρογνώμονες που απασχολούνται- επαγγελματικό δίκτυο των οργανισμών γύρω από την ενίσχυση της εμπειρογνωμοσύνης και τη δυνατότητα πρόσβασης στην αξιοποίηση των ικανοτήτων που αποκτήθηκαν.

Αυτό το παράδειγμα καλής πρακτικής δεν είναι μια επικεντρωμένη στη μεθοδολογία, σε ειδικά χαρακτηριστικά και ούτε καν σε μεθόδους διδασκαλίας. Σκοπός είναι να δείξει πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ψηφιακές μέθοδοι εκπαίδευσης για την ένταξη μιας τόσο ευάλωτης ομάδας όπως οι μετανάστες και ποια χαρακτηριστικά των μεθόδων διαδικτυακής εκπαίδευσης την καθιστούν ιδιαίτερα περιεκτική στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

Κενά και αναντιστοιχίες που εντοπίστηκαν: Δεν εφαρμόζονται αρκετά εργαλεία και μέθοδοι για να καταστούν τα μαθήματα ελκυστικά και ελκυστικά- μερικές φορές τα " επιτόπου " μαθήματα μεταφέρονται πολύ άμεσα σε διαδικτυακές εκδόσεις- ορισμένες τεχνολογίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να καταστήσουν τη διαδικτυακή μάθηση πιο ελκυστική και χωρίς αποκλεισμούς δεν είναι οικείες ή διαθέσιμες στους εκπαιδευτικούς- αξιοποίηση περισσότερο της πτυχής της διαδικτυακής μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, με στόχο την προσέγγιση των ευάλωτων ομάδων.

Ελλείψεις δεξιοτήτων και αναντιστοιχίες μεταξύ των εκπαιδευτών ΕΕΚ και του τομέα:

Χρήση καινοτόμων και χωρίς αποκλεισμούς διαδικτυακών εργαλείων και μεθόδων που υποστηρίζουν την εκπαίδευση στην ΕΕΚ, πιο ελκυστικά διαδικτυακά μαθήματα, περισσότερες δραστηριότητες για την πρόληψη της έλλειψης προσοχής κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων.

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Ρουμανίας

Τίτλος βέλτιστης πρακτικής: Μικτή μάθηση

Ομάδα στόχος και προφίλ: Οι μαθητές που δυσκολεύονται να συμμετάσχουν σε δια ζώσης μαθήματα αποτελούν την ομάδα-στόχο αυτής της στρατηγικής διδασκαλίας.

Περιγραφή: Οι διαδικτυακές εμπειρίες μάθησης που συνδυάζουν τη διδασκαλία δια ζώσης με την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών είναι γνωστές ως μικτή μάθηση..

Πλαίσιο και μεθοδολογία: Τα σχολεία σε όλο τον κόσμο αναγκάστηκαν να συνδεθούν στο διαδίκτυο λόγω της υγειονομικής κρίσης που προκλήθηκε από την επιδημία SARS-COV-2. Σύμφωνα με την UNESCO, περισσότερα από 1,7 δισεκατομμύρια παιδιά διδάσκονται στο σπίτι από τον Απρίλιο του 2020, γεγονός που ώθησε τις κυβερνήσεις, τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς να αναζητήσουν εναλλακτικές λύσεις για να συνεχίσουν να διδάσκουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Η μικτή μάθηση είναι μια μέθοδος διάρθρωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας κατά την οποία απομακρυσμένοι μαθητές συμμετέχουν σε δια ζώσης μαθήματα με τη χρήση της τεχνολογίας και του διαδικτύου. Με τον τρόπο αυτό αναμειγνύεται η δια ζώσης διδασκαλία με διαδικτυακές και άλλες μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η στρατηγική αυτή μπορεί να λάβει πολλές μορφές ανάλογα με το αντικείμενο του μαθήματος και μπορεί να υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ των δύο μεθόδων παροχής πληροφοριών. Για παράδειγμα, ένας καθηγητής μπορεί να προσφέρει ένα συγκεκριμένο θέμα στους μαθητές, αναθέτοντας παράλληλα διαδικτυακές εργασίες για το σπίτι και πραγματοποιώντας ασκήσεις για την ενίσχυση της ύλης. Επιπλέον, τα μαθήματα μπορούν να διαχωριστούν έτσι ώστε μόνο ένα μέρος της ύλης να διδάσκεται από τον εκπαιδευτή, ενώ το υπόλοιπο να αποστέλλεται στον σπουδαστή από ένα πρόγραμμα υπολογιστή.

Κενά και αναντιστοιχίες που εντοπίστηκαν:

Υπάρχουν ορισμένα κενά και αναντιστοιχίες μεταξύ των ιδρυμάτων ΕΕΚ και του τομέα, όπως:

- ✦ Η Ρουμανία ενδέχεται να μην είναι σε θέση να καλύψει την προβλεπόμενη ζήτηση για μεταδευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μικρού κύκλου.

- ▲ Οι ενήλικες που επιδιώκουν να επανέλθουν στην αγορά εργασίας και οι εκτοπισμένοι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν έλλειψη υπηρεσιών. Τα προγράμματα μερικής απασχόλησης είναι σπάνια διαθέσιμα.
- ▲ Η μετάβαση από τα μεταδευτεροβάθμια στα πανεπιστημιακά προγράμματα μπορεί να είναι δύσκολη και οι πιστωτικές μονάδες δεν είναι εύκολα μεταβιβάσιμες.
- ▲ Πρόσφατες τροποποιήσεις στα πρότυπα αρχικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών μπορεί να δυσχεράνουν για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικών θεμάτων τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ παιδαγωγικών δεξιοτήτων και τρέχουσας εμπειρίας στον κλάδο.
- ▲ Στο πλαίσιο του συστήματος, δεν υπάρχει σαφής λογική για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το μείγμα των υπηρεσιών που είναι επί πληρωμή και των δωρεάν υπηρεσιών.
- ▲ Υπάρχει έλλειψη δεδομένων για την καθοδήγηση των σπουδαστών και την ενημέρωση του συστήματος.
- ▲ Υπάρχουν ακόμη ερωτήματα σχετικά με τον τρόπο δημιουργίας ενός επιτυχημένου συστήματος μαθητείας.

Ελλείψεις δεξιοτήτων και αναντιστοιχίες μεταξύ των εκπαιδευτών ΕΕΚ και του τομέα:

Στη Ρουμανία, έχει θεσπιστεί ένας νέος κανονισμός που ευνοεί τα ακαδημαϊκά προσόντα έναντι των βιομηχανικών γνώσεων ή του προσόντος "εργοδηγού" για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικής εκπαίδευσης (οι απαιτήσεις είναι οι ίδιες με εκείνες για τα ακαδημαϊκά μαθήματα). Οι εκπαιδευτικοί στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση πρέπει να πληρούν τα ίδια προσόντα με εκείνους της ανώτερης δευτεροβάθμιας ακαδημαϊκής εκπαίδευσης (πτυχίο). Άτομα του κλάδου μπορούν να διδάσκουν μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης μερικής απασχόλησης εάν γίνουν "συνεργάτες εκπαιδευτές", αλλά πρέπει να επιδεικνύουν παιδαγωγική επάρκεια ή να ολοκληρώσουν ειδική κατάρτιση για να το πράξουν. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει πρόβλημα στο μέλλον.

Κατ' αρχάς, η τυπική προϋπόθεση (για τους εκπαιδευτικούς, πτυχίο - για τους ωρομίσθιους, ειδική παιδαγωγική κατάρτιση) μπορεί να καταστήσει δύσκολη την πρόσληψη ατόμων με εκτεταμένη βιομηχανική εμπειρία. Δεύτερον, το πτυχίο μπορεί να μην αντικατοπτρίζει επαρκώς τις ανάγκες των ατόμων που θα διδάξουν επαγγελματικά προγράμματα και όχι ακαδημαϊκά. Για τη διδασκαλία επαγγελματικών μαθημάτων, τα προσόντα εργοδηγού φαίνεται να είναι πιο εφαρμόσιμα- ωστόσο, οι ρυθμίσεις διδασκαλίας μερικής απασχόλησης μπορεί να μην είναι ελκυστικές, καθώς πρέπει να ολοκληρώσουν μια ειδική ενότητα παιδαγωγικής κατάρτισης, και τα σχολεία δεν έχουν μισθολογική ευελιξία σε περίπτωση ελλείψεων.

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Κύπρου

Τίτλος της βέλτιστης πρακτικής: CYPRUS CYBERNET: Μια μακρά πορεία στην εκπαίδευση στην Κύπρο

Ομάδα στόχος και προφίλ: Κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κύπρο: δημόσια ιδρύματα- ιδιωτικά ιδρύματα: κολέγια, εκπαιδευτικά ιδρύματα, εταιρείες παροχής συμβουλών και επιχειρήσεις προσφέρουν μια ποικιλία μαθημάτων για ενήλικες.

Περιγραφή: Η CYCYB είναι μια σύγχρονη εταιρεία υψηλής τεχνολογίας, που ειδικεύεται στην ενδογενή ανάπτυξη και προμήθεια εκπαιδευτικών προϊόντων και υπηρεσιών για παιδιά και ενήλικες.

Προσφέρει ποιοτική εκπαίδευση στα παιδιά, συνεχή κατάρτιση στους επαγγελματίες και προωθεί στρατηγικές συνεργασίες με εξωτερικούς εκπαιδευτικούς φορείς τόσο για την εναρμόνιση με τα διεθνή πρότυπα όσο και για την ενδογενή έρευνα και ανάπτυξη.

Η CYCYB Ltd και το δίκτυο των Εκπαιδευτικών Κέντρων της, CYBERNET TRAINING CENTERS, έχουν θέσει ως στόχο τη διατήρηση της πρωτοπορίας στον τομέα της Εκπαίδευσης στην Κυπριακή Αγορά. Ένας τέτοιος υψηλός στόχος επιτυγχάνεται μόνο μέσω συγκροτημένης, ευφούς και ευέλικτης στρατηγικής που βασίζεται στη συνεχή αναδρομή, προσφορά και αντίδραση αλλά και στην καινοτομία σε σχετικά εσωτερικά και εξωτερικά οικονομικά στοιχεία της αγοράς.

Η CYBERNET έχει αναπτύξει διεθνείς σχέσεις και συνεργασίες, με κύρια προτεραιότητα τις ευρωπαϊκές συνεργασίες, λόγω του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της χώρας μας. Οι αρχικές ευρωπαϊκές συνεργασίες περιλαμβάνουν οργανισμούς στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Ελλάδα, τη Σουηδία, την Ουγγαρία και τη Σλοβενία. Οι συνεργασίες αυτές συμβάλλουν ήδη σε τομείς όπως η συνεχή ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Εταιρείας, η διεύρυνση της CYBERNET, η διασφάλιση των ξένων αγορών και η εναρμόνιση της Εταιρείας, των προϊόντων και των υπηρεσιών της με ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

Προσφέρει τις υπηρεσίες και τα προϊόντα της σε παιδιά, εργαζόμενους, ανέργους, ευάλωτες ομάδες και ενήλικες γενικά. Οι υπηρεσίες της περιλαμβάνουν:

1. Εκπαιδευτικά σεμινάρια: Οργάνωση και διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων σε όλη την Κύπρο, ενισχύοντας την προσπάθεια για την αποκέντρωση της εκπαίδευσης.
2. Εκπαιδευτικό υλικό: Το υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό υποστηρίζει κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα ξεχωριστά και παρέχει πλήρη ενημερωτικά έντυπα στους σπουδαστές.

3. Χρονοδιάγραμμα: Διαθέσιμα προγράμματα ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες ατόμων, επιχειρήσεων και οργανισμών σε όλη την Κύπρο.
4. Υποστήριξη: Οι επαγγελματίες και το προσωπικό γνωρίζουν τις διαδικασίες συγκεκριμενοποίησης και εφαρμογής των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.
5. Εκπαιδευτές: Πλήρες και έμπειρο προσωπικό, που χαίρει αναγνώρισης και θετικής αξιολόγησης από το μεγαλύτερο μέρος του επιχειρηματικού και εκπαιδευτικού χώρου.

Πλαίσιο και μεθοδολογία

Η μακρά ιστορία του CYCYB στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης είναι η μεγαλύτερη απόδειξη της επιτυχίας του. Χιλιάδες σπουδαστές σε όλη την Κύπρο έχουν επιλέξει το CYCYB για την εκπαίδευσή τους και εμπιστεύονται την ποιότητα των υπηρεσιών του. Ο σχεδιασμός των μαθημάτων της CYCYB παρέχει ευελιξία που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εκπαιδευομένων. Οι καθηγητές συνεργάζονται με κάθε μαθητή για την ανάπτυξη ενός ατομικού σχεδίου μάθησης που καθορίζει τους μαθησιακούς στόχους και τις δυνατότητές του. Τα μαθήματα που προσφέρει ακολουθούν πάντα τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και δημιουργούνται με επίκεντρο τους μαθητές.

Μέθοδος ψηφιακής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς

Η ψηφιακή εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς μπορεί να έχει δύο πτυχές: Ανεξάρτητα από τα εργαλεία που μπορεί να είναι διαθέσιμα σε έναν εκπαιδευτικό, π.χ. πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης, εργαλεία επικοινωνίας όπως MS Teams, Skype κ.λπ., τα εργαλεία αυτά θα πρέπει να έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά για να θεωρηθούν ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι: Προσβασιμότητα με ένα κλικ, αλλαγή μεγέθους γραμματοσειρών, υπογράμμιση συνδέσμων, ενεργοποίηση αρνητικής αντίθεσης, ενεργοποίηση υψηλής αντίθεσης, εναλλακτικά κείμενα εικόνων, αναγνώστης οθόνης, κορεσμός, φιλικό προς τη δυσλεξία, μεγάλος δρομέας κ.λπ.

Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς: Πρώτον, ένας εκπαιδευτικός θα πρέπει να διασφαλίσει τη σωστή χρήση των εργαλείων όπως περιγράφεται παραπάνω. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να θέσει αρχές για τη μεθοδολογία διδασκαλίας, όπως: Ανοιχτή συζήτηση με κάθε φοιτητή σχετικά με τις ικανότητές του στη χρήση των εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης- Ενθάρρυνση του διαλόγου σχετικά με τις εμπειρίες ηλεκτρονικής μάθησης και ανταλλαγή στρατηγικών μάθησης- Ανταπόκριση στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στις συνομιλίες ή στα μηνύματα των φοιτητών- Καθορισμός των προσδοκιών των φοιτητών, σαφήνεια στις οδηγίες για τις εργασίες- Ευελιξία στις προθεσμίες, καθώς ορισμένοι φοιτητές μπορεί να έχουν περιορισμένες ευκαιρίες να απαντηθούν οι ερωτήσεις τους- Επιλογή

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

περιεχομένου μαθημάτων που αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα- Χρήση παραδειγμάτων που μιλούν σε διαφορετικούς πληθυσμούς- Καταγραφή διαλέξεων και παροχή πρόσβασης σε αυτές σε όλους τους φοιτητές.

Κενά και αναντιστοιχίες που εντοπίστηκαν

Παρόλο που μιλάμε για επαγγελματική κατάρτιση, στην Κύπρο τα πιστοποιητικά παρακολούθησης τέτοιων προγραμμάτων δεν έχουν τον ίδιο αντίκτυπο με τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση ή τις πιστοποιήσεις.

Λόγω της πανδημίας COVID-19, έγινε γνωστό ότι υπήρχε έλλειψη διαδικτυακών εκπαιδευτικών πλατφορμών. Ακόμα και μετά την εποχή του COVID-19, όποια πλατφόρμα διαδικτυακής μάθησης δημιουργήθηκε σταμάτησε να χρησιμοποιείται.

Καλές πρακτικές από άλλα πέντε ευρωπαϊκά έθνη

Η έρευνα έχει διεξαχθεί σε ένα ευρύ φάσμα, προσπαθώντας να φέρει καινοτόμες ιδέες και καλές πρακτικές όχι μόνο από τις χώρες-εταίρους αλλά από όλα τα ευρωπαϊκά έθνη. Ακολουθούν οι βέλτιστες πρακτικές που εντοπίστηκαν από τη σύμπραξη του έργου VELA από άλλες πέντε διαφορετικές χώρες.

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Γερμανίας

Επωνυμία του οργανισμού: ReDI Σχολείο Ψηφιακής Ολοκλήρωσης - εκπαίδευση

Τίτλος της Καλής Πρακτικής: Το ReDI Σχολείο Ψηφιακής Ολοκλήρωσης είναι ένα μη κερδοσκοπικό σχολείο τεχνολογίας που παρέχει σε μετανάστες και περιθωριοποιημένους ντόπιους δωρεάν και ισότιμη πρόσβαση στην ψηφιακή εκπαίδευση.

Περιγραφή: Προσφέρουν υψηλής ποιότητας μαθήματα προγραμματισμού και βασικών μαθημάτων πληροφορικής σε συνδυασμό με ένα πρόγραμμα καριέρας και καθοδήγησης, το οποίο περιλαμβάνει την ευκαιρία συνεργασίας με εταιρείες τεχνολογίας, νεοσύστατες επιχειρήσεις και ηγέτες της ψηφιακής βιομηχανίας. Στόχος είναι να παρέχουν στους μαθητές πολύτιμες ψηφιακές δεξιότητες, νοοτροπία ανάπτυξης, ενισχυμένες δεξιότητες σταδιοδρομίας και ένα ισχυρό δίκτυο επαγγελματιών της τεχνολογίας, ώστε να βοηθήσουν στη δημιουργία νέων ευκαιριών για όλους

Ομάδα στόχος και προφίλ: Μετανάστες, παιδιά και έφηβοι, γυναίκες (παρέχουν φορητούς υπολογιστές και υπηρεσίες φροντίδας παιδιών).

Πλαίσιο και μεθοδολογία:

Προσφέρουν μια ποικιλία μαθημάτων, από τα βασικά των υπολογιστών μέχρι πιο προχωρημένα μαθήματα τεχνολογίας. Επιπλέον, προσφέρουμε ένα μοναδικό πρόγραμμα καριέρας που περιλαμβάνει καθοδήγηση, εργαστήρια καριέρας, επισκέψεις σε εταιρείες,

αντιστοίχιση θέσεων εργασίας και πολλά άλλα. Ένα εξάμηνο διαρκεί 3-4 μήνες (μερική απασχόληση) και οι καθηγητές είναι εθελοντές ειδικοί σε θέματα τεχνολογίας.

Ο συνδυασμός μαθημάτων τεχνολογίας, εργαστηρίων καριέρας και ενός μοναδικού προγράμματος καθοδήγησης αποτελεί ένα πρόγραμμα σπουδών που κάνει τους μαθητές μας πιο σίγουρους, πιο δυνατούς και έτοιμους για την αγορά εργασίας. Έχουν επίσης δημιουργήσει τη δική τους πλατφόρμα συγκέντρωσης ταλέντων, καθώς η υποστήριξη της σταδιοδρομίας του ReDI School αποτελεί εφελτήριο και γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ των εταιρειών που αναζητούν ταλέντα και των μαθητών τους που αναζητούν καριέρα.

Ο λόγος που είναι μια καλή πρακτική

Παρέχουν δωρεάν πρόσβαση στην ψηφιακή εκπαίδευση με ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών μαθημάτων υψηλής ποιότητας, καθώς και με διαδικτυακά μαθήματα.

Δυνατό σημείο: δωρεάν και ισότιμη πρόσβαση στην ψηφιακή εκπαίδευση- προσφέρονται περισσότερα από 90 διαφορετικά μαθήματα, στα οποία περιλαμβάνονται προγράμματα Digital Kids & Teens, ειδικά προσαρμοσμένα για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, ανεξάρτητα από το φύλο, την κοινωνική ή την εθνική τους προέλευση

Αδυναμίες: Ορισμένα μαθήματα απαιτούν καλές βασικές γνώσεις, επομένως δεν είναι προσβάσιμα σε όλους. Ακόμη και το επίπεδο αγγλικών C1 περιορίζει τον αριθμό των πιθανών υποψηφίων.

Το ωράριο των μαθημάτων είναι σε μεγάλο βαθμό απογευματινό ή βραδινό, επομένως δεν είναι προσβάσιμο σε όσους εργάζονται π.χ. στην εστίαση

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Βουλγαρίας

Επωνυμία του οργανισμού: Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Λογισμικού - Κέντρο Ανατολικής Ευρώπης (ESI CEE) - μη κερδοσκοπική Ε&Α και κατάρτιση

Τίτλος της Καλής Πρακτικής: Τεχνολογίες για την κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού

Περιγραφή:

Μεταξύ 2011 και 2017 το ESICEE μαζί με την Ένωση "Αυτισμός", η Βουλγαρική Ένωση Εταιρειών Λογισμικού και το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο της Βάρνας "Chernorizets Hrabar" δημιούργησαν και δοκίμασαν ένα μοντέλο για την κατάρτιση και την απασχολησιμότητα των ατόμων με ΔΑΔ (διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με πρακτική άσκηση 3-6 μηνών και περαιτέρω απασχόληση 10 ατόμων με ΔΑΔ σε εταιρείες ΤΠΕ.

Το μοντέλο περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία: Αξιολόγηση των ικανοτήτων ΤΠΕ της ομάδας-στόχου- Κοινωνικό προφίλ της ομάδας-στόχου- Δημιουργία ατομικών προγραμμάτων κατάρτισης- Εφαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης στο χώρο εργασίας. Πρακτική άσκηση- Υποστήριξη της απασχόλησης- Απασχόληση. Το πρόγραμμα περιλάμβανε 25 νέους ηλικίας άνω των 10 ετών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η εκπαίδευσή τους, η κοινωνική λειτουργικότητα, οι προ απαιτούμενες γνώσεις.

Ομάδα στόχος και προφίλ: Άτομα με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού σε ηλικία άνω των 10 ετών.

Πλαίσιο και μεθοδολογία:

Τα άτομα με αναπηρία στη Βουλγαρία συγκαταλέγονται μεταξύ των κοινωνικών ομάδων που είναι πιο ευάλωτες στη φτώχεια και την απομόνωση. Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Εθνικού Στατιστικού Ινστιτούτου, λιγότερο από το 10% των ατόμων με αναπηρία εργάζονται και μόνο το 4% από αυτά αναζητούσαν ενεργά εργασία το 2011. Συγκριτικά, το μέσο ποσοστό των απασχολούμενων ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ κυμαίνεται μεταξύ 40 και 50%. Τα άτομα με αναπηρία στη Βουλγαρία απασχολούνται κυρίως σε εξειδικευμένες κοινωνικές επιχειρήσεις και σε προστατευμένα εργασιακά περιβάλλοντα.

Μαζί με φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανώσεις εργοδοτών, θελήσαμε να αποδείξουμε ότι ακόμη και τα άτομα με λιγότερες κοινωνικές και επαγγελματικές δεξιότητες είναι σε θέση να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να είναι ανταγωνιστικά στην αγορά εργασίας και προς όφελος των εργοδοτών τους. Υπήρξε μια μακρά και δύσκολη περίοδος προσαρμογής, επειδή τα ενταγμένα στο πρόγραμμα άτομα με ΔΑΔ άνω των 18 ετών που προσλήφθηκαν δεν είχαν ενταχθεί σε κανενός είδους απασχόληση στο παρελθόν. Η προσαρμογή περιλάμβανε επαγγελματική κατάρτιση, κοινωνική υποστήριξη και πολύ μικρή ποσότητα εργασίας ανά ημέρα. Τα νεοπροσληφθέντα άτομα είχαν εβδομαδιαία κοινωνική υποστήριξη στο χώρο εργασίας από κοινωνικό λειτουργό. Οι εργοδότες και οι παρεχόμενοι από τον εργοδότη επαγγελματίες μέντορες έλαβαν επίσης υποστήριξη για την εξεύρεση του κατάλληλου χώρου εργασίας και θέσης εργασίας για άτομα με ΔΑΔ. Η υποστήριξη αυτή περιλάμβανε διαβουλεύσεις με έναν επαγγελματία εκπαιδευτή, κοινωνικούς λειτουργούς και μέλη της οικογένειας.

Στόχοι:

Δημιουργία και πιλοτική εφαρμογή ενός μοντέλου κατάρτισης για την κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με ΔΑΔ.

Δραστηριότητες: Σχεδιασμός και ανάπτυξη του μοντέλου- Επαγγελματική κατάρτιση ατόμων με ΔΑΔ- Πρακτική άσκηση και κοινωνική υποστήριξη- Απασχόληση και κοινωνική υποστήριξη ατόμων με ΔΑΔ και εργοδοτών.

Αποτελέσματα: 25 άτομα με ΔΑΔ πέρασαν από επαγγελματική κατάρτιση και πρακτική άσκηση- 15 εταιρείες ΤΠΕ παρείχαν υποστήριξη και απασχόληση σε άτομα με ΔΑΔ- 2 προσλήφθηκαν με συμβάσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης.

Ο λόγος που είναι μια καλή πρακτική

Το πρόγραμμα απέδειξε ότι, ανεξάρτητα από την εκπαίδευση και τις κοινωνικές τους δεξιότητες, όταν τα άτομα με ΔΑΔ έχουν κίνητρα για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη και, επιπλέον, λαμβάνουν υποστήριξη εξίσου από τις οικογένειές τους, τους εργοδότες τους, τους εκπαιδευτές και τους μέντορές τους, τότε μπορούν να προσφέρουν αξία για τους ίδιους, τους εργοδότες τους και τις οικογένειές τους.

Δύναμη: Συμπερίληψη όλων των κοινωνικών εταίρων και των ενδιαφερόμενων φορέων- οι εταιρείες που προσέλαβαν άτομα με ΔΑΔ ήταν πεπεισμένες ότι η πρόσληψη ατόμων με αναπηρία αποφέρει κυρίως οφέλη για αυτές όσον αφορά την αυστηρή εκτέλεση των εργασιακών καθηκόντων και τη μέση παραγωγικότητα.

Αδυναμίες: Τα άτομα με αναπηρία δεν λαμβάνουν πάντα την ίδια υποστήριξη από όλους τους κοινωνικούς εταίρους.

Η περίοδος κατάρτισης και προσαρμογής είναι μακροχρόνια, απαιτητική σε πόρους και οικονομικά ασύμφορη.

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Γαλλίας

Επωνυμία του οργανισμού: LENO/ My Green Training Box

Τίτλος της Καλής Πρακτικής: Διαδικτυακή εκπαιδευτική πλατφόρμα EEK - My Green Training Box

Περιγραφή: Το My Green Training Box είναι μια ψηφιακή πλατφόρμα ελεύθερης πρόσβασης για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε πολλούς διαφορετικούς τομείς: γεωργία, οικολογικές κατασκευές, ΕΚΕ (Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη), υγεία, βιώσιμος τουρισμός και πολλά άλλα.

Ομάδα στόχος και προφίλ: Ανάλογα με το θέμα, τα μαθήματα απευθύνονται σε ομάδες-στόχους που ενδιαφέρονται ή ασχολούνται με ένα θέμα, όπως η γεωργία, η ΕΚΕ, η υγεία, ο βιώσιμος τουρισμός, η ευεξία και ο διαπολιτισμικός διάλογος ως μορφή αυτό-ανάπτυξης (αυτό-εκπαίδευση), αλλά και σε εκπαιδευτές και καθηγητές που μπορούν να το χρησιμοποιήσουν ως συμπληρωματικό εργαλείο κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Πλαίσιο και μεθοδολογία

Το Green Training Box μου βασίζεται σε τέτοιους κανόνες: αξιοπιστία περιεχομένου που μπορείτε να εμπιστευτείτε):

Μεθοδολογία (ψηφιακή εκπαίδευση): τα μαθήματα δημιουργούνται και ενημερώνονται από ειδικούς παιδαγωγούς σύμφωνα με προκαθορισμένους παιδαγωγικούς στόχους, εκπαιδευτικό πρόγραμμα και κριτήρια αξιολόγησης. παιδαγωγική (μικροεκπαίδευση): τα ψηφιακά μαθήματα κατάρτισης είναι μαθησιακές μονάδες σε μέγεθος μπουκιάς που περιέχουν σύντομα βίντεο, podcasts & PDF που μπορούν να μεταφορτωθούν με εργαλεία αξιολόγησης για την αξιολόγηση της προόδου. Είναι διαθέσιμα σε πολλές γλώσσες,

Προσβασιμότητα: μπορείτε να έχετε πρόσβαση στο ψηφιακό υλικό 24 ώρες την ημέρα, 7 ώρες την εβδομάδα και να το χρησιμοποιείτε όπως θέλετε (ηλεκτρονική μάθηση, πρόσωπο με πρόσωπο, μικτή μάθηση). Είναι δωρεάν.

Στόχοι: Μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καλής ποιότητας σχετικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και πολλούς άλλους κοινωνικά σημαντικούς τομείς: γεωργία, ΕΚΕ, υγεία, βιώσιμος τουρισμός, ευημερία, διαπολιτισμικός διάλογος, αξιόπιστα, με καλή μεθοδολογία, προσβάσιμα και σε μορφή μικρομάθησης.

Δραστηριότητες: Ψηφιακά μαθήματα κατάρτισης ΕΕΚ με τη μορφή μικροσκοπικών μαθησιακών μονάδων που περιέχουν σύντομα βίντεο, podcasts & PDF που μπορούν να μεταφορτωθούν με εργαλεία αξιολόγησης για την αξιολόγηση της προόδου. Διαθέσιμα σε πολλές γλώσσες και 100% δωρεάν.

Αποτελέσματα: Περίπου 30 μαθήματα στην πλατφόρμα- Συνεργασία με ένα ευρύ φάσμα εταιρών (σε τοπικό επίπεδο αλλά και έργα της ΕΕ).

Ο λόγος που είναι μια καλή πρακτική

Το Mt Green Training Box ασχολείται με τα κοινωνικά, σημαντικά προβλήματα: βιωσιμότητα, πράσινη ενέργεια, ευημερία, πολιτιστικός διάλογος), τα μαθήματα προετοιμάζονται από ειδικούς παιδαγωγούς και εμπειρογνώμονες σε κάθε θέμα..

Δυνατά σημεία: περιεχόμενο καλής ποιότητας - συνεργασία με εμπειρογνώμονες- ελεύθερη πρόσβαση - χωρίς τέλη, χωρίς κόστος, UX - πολύς χρόνος δαπανάται για το σχεδιασμό της ευχρηστίας ώστε η πλατφόρμα να είναι φιλική προς το χρήστη σε πολλές συσκευές (κινητά, τάμπλετ), το περιεχόμενο - αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων με αποδεδειγμένη γνώση, πολλά πεδία και τομείς γνώσης. πολλές μορφές υλικού: σύντομα βίντεο, podcasts, βιβλία pdf, κουίζ, φόρουμ συζητήσεων. αξιολόγηση προόδου και πιστοποιητικά για τα ολοκληρωμένα μαθήματα,

χωρίς διαφημίσεις, πράσινη πληροφορική - οικολογικές πρακτικές που εφαρμόζονται κατά την παραγωγή της πλατφόρμας- προσωπικός λογαριασμός για κάθε εκπαιδευόμενο.

Αδυναμίες: δεν είναι όλα τα υλικά προσβάσιμα σε όλες τις ευάλωτες ομάδες (άτομα με αναπηρία).

Καλές πρακτικές: η περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου

Επωνυμία του οργανισμού: Εθνικό Ίδρυμα Εκπαιδευτικής Έρευνας

Τίτλος της Καλής Πρακτικής: Χρήση φορητής τεχνολογίας για τη βελτίωση της επικοινωνίας στο Longwill School for Deaf Children

Περιγραφή: Ένα από τα είδη χρήσης της τεχνολογίας απεικονίζεται σε αυτό το μοντέλο καλής πρακτικής, τονίζοντας πώς μπορεί να υποστηρίξει τη διδασκαλία και τη μάθηση χωρίς αποκλεισμούς. Συσκευές κινητών παιχνιδιών χρησιμοποιούνται από το Longwill School for Deaf Children για την προώθηση της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών και των οικογενειών τους. Αυτό θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως μοντέλο για άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα που ενδιαφέρονται να βελτιώσουν την επικοινωνία με τους μειονεκτούντες μαθητές και τις οικογένειές τους. Επιτρέπει επίσης στους μαθητές να αναφέρουν τις δυσκολίες που τους παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη στιγμή. Οι σκέψεις μπορούν να καταγραφούν και να αποθηκευτούν σε ασφαλές σημείο και στη συνέχεια να μοιραστούν όταν ο μαθητής αισθανθεί ότι ο χρόνος και ο τόπος είναι κατάλληλοι.

Ομάδα στόχος και προφίλ

Το Longwill έχει σχεδιαστεί για μαθητές με σοβαρή ή βαθιά απώλεια ακοής. Κάθε μαθητής έχει ειδική δήλωση εκπαιδευτικών αναγκών και αρκετοί από αυτούς έχουν επιπλέον ειδικές ανάγκες, όπως αυτισμό και προβλήματα συμπεριφοράς.

Οι μαθητές προέρχονται από την περιοχή του Μπέρμιγχαμ. Πολλοί προέρχονται από γειτονιές με χαμηλό εισόδημα. Σχεδόν τα τρία τέταρτα των μαθητών δικαιούνται δωρεάν σχολικά γεύματα και προέρχονται από μειονοτικές εθνοτικές ομάδες. Η βρετανική νοηματική γλώσσα (BSL) είναι η πρώτη γλώσσα για τους περισσότερους μαθητές.

Πλαίσιο και μεθοδολογία

Εκατομμύρια νέοι σε όλο τον κόσμο έχουν πληγεί από την πανδημία COVID-19. Κατά τη διάρκεια της επιδημίας COVID-19, η Heliyon διεξήγαγε μια μελέτη για την αξιολόγηση της στάσης απέναντι στην τεχνολογική διδασκαλία και τις διευκολύνσεις που παρέχονται σε κωφούς φοιτητές στο πλαίσιο της διαδικτυακής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επρόκειτο για μια ποιοτική μελέτη που βασίστηκε σε ατομικές, ημιδομημένες συνεντεύξεις. Πήραν συνέντευξη

από ένα δείγμα ευκολίας 15 κωφών φοιτητών και των εκπαιδευτών τους ($n = 3$) τον Ιούνιο του 2020 και ανέλυσαν τις απαντήσεις θεματικά. Κατά τη διάρκεια του COVID-19, τα ευρήματα υπέδειξαν πέντε πρωταρχικά θέματα που συνδέονται με τις εμπειρίες των κωφών φοιτητών με τη διαδικτυακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Τα ακόλουθα είναι τα κύρια θέματα: περιεχόμενο μαθήματος, τεχνολογία, μέθοδος παράδοσης, εργαλεία αξιολόγησης και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις.

Οι αρχές της ποιοτικής αναλυτικής προσέγγισης, της θεματικής ανάλυσης περιεχομένου και των εφαρμογών πολυμέσων ακολουθούνται σε αυτό το μοντέλο εξαιρετικής πρακτικής. Επικεντρώνεται στο ρόλο της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς και στις σύγχρονες διδακτικές μεθοδολογίες που σχετίζονται με την παιδαγωγική και επιστημονική τεκμηρίωση των κριτηρίων και των προτύπων για την ανάπτυξη διαδραστικών εφαρμογών για μαθητές με προβλήματα ακοής και κώφωσης. Όταν εργάζεστε με κωφά παιδιά, είναι ζωτικής σημασίας να θυμάστε ότι οι ακόλουθοι παράγοντες μπορούν να παρεμποδίσουν τη μάθηση:

- α) Καθυστερήσεις στη γλώσσα, το λεξιλόγιο και τον γραμματισμό
- β) Κενά στο υπόβαθρο και στη γνώση του τομέα
- γ) Ανεπαρκής γνώση και χρήση στρατηγικών μάθησης
- δ) Ελλείψεις κοινωνικών δεξιοτήτων
- ε) Εξάρτηση από την υποστηρικτική τεχνολογία

Στόχοι: Ο στόχος είναι να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ των εκπαιδευτών, των μαθητών και των οικογενειών τους στο σπίτι και στο σχολείο. Με αυτή την εξαιρετικά οπτική προσέγγιση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν απλά να επιδείξουν στους γονείς και τα αδέρφια το νέο λεξιλόγιο νοημάτων. Η κοινοποίηση ενός βίντεο με όσα μαθαίνουν τα παιδιά τους διευκολύνει την εμπλοκή των οικογενειών στη σχολική ζωή.

Δραστηριότητες: Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν κονσόλες παιχνιδιών για να εγγράψουν βίντεο με τους ίδιους και τους συνομηλικούς τους (Sony PSP, οι οποίες είναι φορητές συσκευές με κάμερα). Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενθαρρύνουν τους γονείς και τα αδέρφια των παιδιών να χρησιμοποιήσουν αυτή τη συσκευή για να καταγράψουν τα δικά τους μηνύματα. Ο στόχος είναι να προωθηθεί η επικοινωνία μεταξύ των νεαρών μαθητών και των οικογενειών τους. Όταν πρόκειται για παραμύθια για τον ύπνο, η τεχνολογία αυτή είναι επίσης χρήσιμη. Πολλοί γονείς μιλούν τη νοηματική γλώσσα ως δεύτερη γλώσσα, γεγονός που μπορεί να περιορίσει την ικανότητά τους να διαβάζουν παραμύθια στα παιδιά τους. Οι εκπαιδευτικοί

μπορούν τώρα να ηχογραφούν τους εαυτούς τους να υπογράφουν ιστορίες για τον ύπνο για τους μαθητές τους και να τις κατεβάζουν στις κονσόλες τους. Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιούν τη συσκευή για να καταγράψουν τις σκέψεις τους. Αυτό είναι ευκολότερο γι' αυτούς από το να κρατούν σημειώσεις στα αγγλικά, επειδή η νοηματική γλώσσα είναι η πρώτη και πιο ανεπτυγμένη γλώσσα τους.

Αποτελέσματα:

Οι μαθητές είναι ενθουσιασμένοι με τη χρήση της τεχνολογίας και τη βρήκαν αρκετά απλή στην εκμάθησή της.

Οι δάσκαλοι έβαλαν γρήγορα τους μαθητές τους να βιντεοσκοπούν τους εαυτούς τους και τους συμμαθητές τους να αφηγούνται ιστορίες στη Βρετανική Νοηματική Γλώσσα.

Ο λόγος που είναι μια καλή πρακτική

Αυτή η μορφή πρακτικής είναι επωφελής, διότι περιλαμβάνει παιδιά που μπορεί να είχαν προηγουμένως αισθανθεί αποκλεισμένα, καθώς και οικογένειες που είναι καλύτερα συνδεδεμένες με την κοινότητα και έχουν περισσότερες δυνατότητες επαφής. Από την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής, οι εκπαιδευτικοί έχουν παρατηρήσει αύξηση της ποιότητας των ιδεών και του βάθους της σκέψης τους.

Δυνατά σημεία: Η συνεργασία, η δέσμευση και η επιμονή είναι μερικά μόνο από τα πλεονεκτήματα. Επίσης, αύξησε τον ενθουσιασμό των μαθητών, παρέχοντας μια εναλλακτική λύση στην τάξη για τη λογοτεχνία, αύξησε την ευαισθητοποίηση και την αποδοχή της διαφορετικότητας και βοήθησε τους μαθητές στην ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων.

Αδυναμίες: Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα είναι η έλλειψη πόρων: πολλά σχολεία δεν είναι σε θέση να παρέχουν στα κωφά ή βαρήκοα παιδιά τους την απαραίτητη τεχνολογία που θα τα βοηθήσει να μάθουν πιο αποτελεσματικά.

Επιπλέον, α) η έλλειψη τεχνολογικής κατανόησης, β) οι χρονικοί περιορισμοί και γ) η αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιακές δεξιότητες και ικανότητες εμποδίζουν τη χρησιμότητα των εκπαιδευτών κωφών.

Καλές πρακτικές: η περίπτωση της Ελλάδας

Επωνυμία του οργανισμού: Areadne

Τίτλος της Καλής Πρακτικής: Areadne...μικρο-αλλαγές σε τάξεις και κοινότητες σε όλο τον κόσμο.

Περιγραφή

Το Areadne είναι ένα κέντρο κατάρτισης εκπαιδευτικών που προσφέρει μια σειρά από επιτόπια και διαδικτυακά μαθήματα κατάρτισης εκπαιδευτικών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Ομάδα στόχος και προφίλ: Το κύριο αγορά-στόχος της Areadne είναι το προσωπικό των εκπαιδευτικών οργανισμών. Προσφέρει μαθήματα σε κάθε εκπαιδευτικό στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, ενήλικη ή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Πλαίσιο και μεθοδολογία

Η Areadne ανήκει σε μια ομάδα έμπειρων δασκάλων, εκπαιδευτών και επιμορφωτών δασκάλων με έδρα την Καλαμάτα, μια μικρή παραθαλάσσια πόλη στη νότια Ελλάδα, οι οποίοι πιστεύουν ακράδαντα ότι η αλλαγή μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο σε μικροεπίπεδο. Όλα τα προγράμματα και τα έργα τους, είτε τοπικά, είτε εθνικά, είτε διεθνή, στοχεύουν σε μικροαλλαγές σε τάξεις και κοινότητες σε όλο τον κόσμο.

Η κύρια πτυχή της πορείας τους είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων. Τα μαθήματα πραγματοποιούνται στις αίθουσες διδασκαλίας και στο εργαστήριο πληροφορικής του κέντρου, καθώς και σε εξωτερικούς χώρους. Η προσέγγισή τους είναι να βασίζονται τη μαθησιακή διαδικασία στην πρακτική και όχι στη θεωρητική γνώση. Τα μαθήματα είναι σχεδιασμένα με μεθόδους ενεργητικής μάθησης και, στο τέλος των μαθημάτων, διδάσκουν ότι οι συμμετέχοντες είναι σε θέση να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις τεχνικές που διδάσκονται.

Στόχοι: Παροχή υψηλής ποιότητας και καινοτόμων μαθημάτων κατάρτισης σε εκπαιδευτικούς σε όλο τον κόσμο

Δραστηριότητες: Άτυπα προγράμματα κατάρτισης με δομημένες επισκέψεις μελέτης και εργαστήρια, μάθηση σε εξωτερικούς χώρους, κοινωνικά προγράμματα

Ο λόγος που είναι μια καλή πρακτική

Τα μέλη της ομάδας είναι άτομα που έχουν εργαστεί με παιδιά μεταναστών στην τυπική εκπαίδευση και συνεργάζονται με τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας και διάφορες οργανώσεις που ειδικεύονται σε προγράμματα για ηλικιωμένους. Προσφέρουν προγράμματα κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς. Προσφέρουν Πιστοποιητικό EQF επιπέδου 7 στον αυτισμό σε συνεργασία με το Κέντρο Αυτισμού Alrite.

Δυνατά σημεία:

EQF Level 7 Certificate in Autism σε συνεργασία με το Alrite Autism Centre.

Κανένα από τα μαθήματά τους δεν απαιτεί εκτεταμένη γνώση συγκεκριμένων θεμάτων

Όλα τα μαθήματά τους απευθύνονται σε δασκάλους και εκπαιδευτικούς ανεξάρτητα από την ηλικία, την εθνικότητα, το φύλο ή την κοινωνική τους θέση.

Αδυναμίες: Δεν έχουν δωρεάν πρόσβαση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα μάθησης που διαθέτουν.

Έρευνα πεδίου: για την ψηφιακή εκπαιδευτική μέθοδο χωρίς αποκλεισμούς

Το τμήμα αυτό συνδέεται με την έρευνα που έχει ήδη δημιουργήσει η σύμπραξη. Η έρευνα συγκέντρωσε συνολικά 93 απαντήσεις. Τα χαρακτηριστικά του δείγματος είναι τα εξής:

- ⇒ Η ηλικία τους είναι 40,86% στην κατηγορία 40-49 ετών, 29,03% στην κατηγορία 50-59 ετών, 17,78% στην κατηγορία 30-39 ετών, 6,67% στην κατηγορία 18-20 ετών και 6,67% είναι άνω των 60 ετών.
- ⇒ Οι 52 από αυτούς είναι γυναίκες, οι 37 είναι άνδρες και ένα άτομο προτίμησε να μην απαντήσει.
- ⇒ Οι χώρες προέλευσής τους είναι: Ιταλία 30%, Ισπανία 25,56%, Πολωνία 14,44%, Ρουμανία 11,11%, Κύπρος 14,44%, Ελλάδα 3,33% και Πορτογαλία 1,11%.
- ⇒ Σύμφωνα με τις ομάδες-στόχους, οι επαγγελματικοί ρόλοι των ερωτηθέντων είναι: ψυχολόγοι, εκπαιδευτές, παιδαγωγοί, καθηγητές πανεπιστημίου, ερευνητές, συντονιστές, σύμβουλοι, διαχειριστές έργων, τεχνικοί, εκπαιδευτές ΤΠΕ, κοινωνικοί λειτουργοί.

Παρακάτω προτείνουμε μια σύγκριση μεταξύ των χωρών όσον αφορά τις εισροές από τους παρόχους ΕΕΚ που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

Σε ποιο βαθμό, οι δραστηριότητές σας είναι χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία;

	Απαντήσεις	Ποσοστό
Μικρό	10	11.11%
Μέτριο	22	24.44%
Καλό	39	43.33%
Πολύ καλό	15	16.67%
Εξαιρετικό	4	4.44%
Καμία απάντηση	0	0%

Χρησιμοποιείτε ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς με τους μαθητές σας; Ή μήπως κάνετε τα κανονικά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς για όλους;

		Απαντήσεις	Ποσοστό
Ναι, χρησιμοποιώ ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς		17	18.89%
Ναι, χρησιμοποιώ κανονικά εργαλεία προσπαθώντας να τα κάνω χωρίς αποκλεισμούς για όλους		40	44.44%
Ναι, χρησιμοποιώ ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς και όταν δεν τα έχω, κάνω τα κανονικά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς για όλους		20	22.22%
Όχι, δεν χρησιμοποιώ εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς επειδή δεν τα γνωρίζω		10	11.11%
Άλλα		3	3.33%
Καμία απάντηση		0	0%

Αν είχατε την ευκαιρία να συμμετάσχετε σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα μέσω μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης, το οποίο θα μπορούσε να σας υποστηρίξει στην περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων σας στα υπάρχοντα απτά και ψηφιακά εργαλεία, θα σας ενδιέφερε να λάβετε μέρος σε αυτό;

		Απαντήσεις	Ποσοστό
Ναι, θα ήθελα να συμμετάσχω, αλλά μόνο διαδικτυακά,		49	54.44%
Ναι, θα ήθελα να συμμετάσχω, αλλά μόνο σε ενότητες που μπορώ να εφαρμόσω στην εργασία μου,		33	36.67%
Όχι, δεν μπορώ.		8	8.89%
Καμία απάντηση		0	0%

Μπορείτε να προτείνετε, τουλάχιστον, τρία θέματα που θα θέλατε να εξερευνήσετε μέσω μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης, σχετικά με το γενικό θέμα "Ψηφιακή προσβασιμότητα για την υποστήριξη των εκπαιδευτών ΕΕΚ στη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία στην ηλεκτρονική μάθηση";

		Απαντήσεις	Ποσοστό
Ψηφιακή προσβασιμότητα για τη δημιουργία εγγράφων		47	52.22%
Πώς μπορούμε να καταστήσουμε τα ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς για όλους		63	70%
Οδηγίες προσβασιμότητας διαδικτυακού περιεχομένου		33	36.67%
Φύλο, κοινωνικές και πολιτιστικές προοπτικές για την ένταξη		35	38.89%
Ποιότητα και καινοτομία στην ηλεκτρονική μάθηση		47	52.22%
Προσαρμογή με το DigComp 2.2		19	21.11%
Άλλα		1	1.11%
Καμία απάντηση		3	3.33%

Συμπεράσματα

Ξεκινώντας από την ερώτηση 15, οι πάροχοι ΕΕΚ θεωρούν το βαθμό στον οποίο οι εκπαιδευτικοί διεξάγουν δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς, βλέπουμε ότι το 40% από αυτούς τις θεωρεί καλές, το 25,81% μέτριες, ενώ το 16,13% πολύ καλές και το 4,30% άριστες. Υπάρχει επίσης το 10,75% των ερωτηθέντων που ορίζει κακές δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς.

Πιο συγκεκριμένα, με την ερώτηση 17, όταν ρωτήθηκαν αν χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς με τους μαθητές τους ή αν έχουν κανονικά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς για όλους, οι καταφατικές απαντήσεις έχουν 3 πτώσεις: Το 44,44% δηλώνει ότι χρησιμοποιούν κανονικά εργαλεία προσπαθώντας να τα κάνουν χωρίς αποκλεισμούς για όλους. Το 22,22% χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς και όταν δεν τα έχουν, κάνουν τα κανονικά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς για όλους. Στη συνέχεια, το 18,89% δηλώνει ότι χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς. Το 11,11% δηλώνει ότι δεν χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς επειδή δεν τα γνωρίζει. Τέλος, το 3,33% δηλώνει ως απάντηση "άλλο".

Εξάλλου, όσον αφορά τις ερωτήσεις 19 και 20, οι απαντήσεις που ελήφθησαν από τους εκπαιδευτικούς εκφράζουν ισχυρή πρόθεση (91%) να συμμετάσχουν σε ένα πρόγραμμα κατάρτισης μέσω μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης που θα μπορούσε να τους υποστηρίξει να αναπτύξουν τις ικανότητές τους στα υπάρχοντα απτά και ψηφιακά εργαλεία. Από αυτή την άποψη, θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τουλάχιστον οι μισοί από αυτούς ενδιαφέρονται να το κάνουν διαδικτυακά. Από την άλλη, η συμμετοχή του 36% σχετίζεται με την πρακτική καθημερινότητα, με αυτή την έννοια τη σύνδεση με την πραγματική δυνατότητα υλοποίησης των δεξιοτήτων που θα αποκτούσαν ως κατευθυντική.

Τέλος, φαίνεται πολύ σημαντικό το γεγονός ότι μόνο λιγότεροι από 1 στους 10 (8,89%) θεωρούν ότι δεν ενδιαφέρονται για την ευκαιρία που παρουσιάζεται.

Εμβαθύνοντας στα θέματα που θα μπορούσαν να καλυφθούν στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης και σχετίζονται με το γενικό θέμα "Ψηφιακή προσβασιμότητα για την υποστήριξη των εκπαιδευτών ΕΕΚ στη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία στην ηλεκτρονική μάθηση", μόλις 7 στους 10 εκπαιδευτές δηλώνουν ότι πρέπει να καταστήσουν τα ψηφιακά εργαλεία χωρίς αποκλεισμούς για όλους. Λίγο πιο κάτω, με 5 στις 10 (52%) απαντήσεις, έχουμε "Ποιότητα και καινοτομία στην ηλεκτρονική μάθηση". Οι υπόλοιπες ενδείξεις είναι γύρω στο 30% με "Φύλο, κοινωνικές και πολιτιστικές προοπτικές για την ένταξη" (35%), "Οδηγίες προσβασιμότητας περιεχομένου ιστού 33%, DigComp 2.2.

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Βιβλιογραφία

Huberman, N., and Pearlmutter, D. (2008). *A life-cycle energy analysis of building materials in the Negev desert. Energy and Buildings*, 40(5), 837–848. doi:10.1016/j.enbuild.2007.06.002

Bending, R., and Eden, R. J. (1984). *UK Energy: Structure, Prospects, and Policies*, Cambridge, UK, Cambridge University Press.

Sancha, I. and Gutiérrez, S. (2019). *Vocational education and training in Europe: Spain*. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018.

Chłoń-Domińczak, A. et al. (2019). *Vocational education and training in Europe – Poland*. Cedefop ReferNet VET in Europe reports 2018.

Król A, Miszke T., et al. (2013), *Model doskonalenia kadr szkół zawodowych w trzech krajach partnerskich*

Briefing note – 9112 EN (2016), *European Centre for the Development of Vocational Training*

Jeon S., Liebig T., Mann A., *“How vocational education and training (VET) systems can support Ukraine. Lessons from past crises”*, July 2022, OECD

Wasilewska O., Matuszczak K., *Kształcenie i szkolenie zawodowe w Polsce – w pigułce*”, Instytut Badań Edukacyjnych, 2019,

Σύνδεσμοι

Πανεπιστήμιο Cornell:

https://www.library.cornell.edu/research/citation/apahhttp://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Spain_2018_Cedefop_ReferNet.pdf

ΕΕΚ στην Κύπρο:

<https://bit.ly/3sVnCtu>

CYPRUS CYBERNET (CYCYB LTD):

<http://cybernet.ac.cy/>

Πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς και ψηφιακούς πόρους για επιγραμμική κατάρτιση:

<https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2021/02/Ghidpracticderesurseeducationalesidigitalepentruinstruireonline.pdf>

Elearning Ρουμανία:

<https://www.elearning.ro/invatarea-mixta-si-rezultatele-acesteia>

Teachthought:

<https://www.teachthought.com/technology/benefits-of-blended-learning/>

OECD Reviews of Vocational Education and Training A SKILLS BEYOND SCHOOL COMMENTARY ON ROMANIA:

<https://www.oecd.org/countries/romania/ASkillsBeyondSchoolCommentaryOnRomania.pdf>

Crefop Ρουμανία:

<https://www.crefop.ro/>

Υπουργείο Παιδείας

<https://edu.ro/strategiana%C8%9Bional%C4%83-de-%C3%AEvn%C4%83%C5%A3are-pe-totparcursul-vie%C5%A3ii>

Fondazione ASPHI

<https://asphi.it/>

CEDEFOP Ιταλία

<https://www.cedefop.europa.eu/en/countries/italy>

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Ρουμανία

<http://data.europa.eu/doi/10.2801/256780>

ReDi Σχολείο Ψηφιακής Ολοκλήρωσης

<https://www.redi-school.org/>

Γερμανικό Γραφείο Διεθνούς Συνεργασίας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση GOVET

<https://www.govet.international/en/54885.php>

My Training box

<https://mygreentrainingbox.com/login/index.php>

Χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για την προώθηση πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς στην εκπαίδευση (futurelab UK)

<https://www.nfer.ac.uk/publications/FUTL05/FUTL05.pdf>

Χρήση της διαδικτυακής τεχνολογίας πληροφοριών για κωφούς φοιτητές κατά τη διάρκεια του COVID-19: Helyon, Science Direct

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844021010185>

<https://uniwersytetsukcesu.com/>

https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2019/Vocational_Education_Training_Europe_Poland_2018_Cedefop_ReferNet.pdf

